

EGYENLŐSÉG

A MAGYAR ZSIDÓSÁG POLITIKAI HETILAPJA * MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER

SZERKESZTETTE 1886—1915

SZABOLCSI MIKSA

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI. ARADI-UTCA 14. SZÁM
TELEFONSZÁMOK: Aut. 144-30, NYOMDA Aut. 245-84
FÉLÉVRE 12 PENGÓ

SZERKESZTI

DR SZABOLCSI LAJOS

Ballagi Ernő:

Torockói vásár Bécsben és az Akadémián

Az irodalom barátainak évek óta évenként visszatérő érdekes szórakozása az Akadémia Vojnits-bizottságának jelentése az évadban előadott színművekről. Ezek a jelentések nem sok számot vetnek az élettel és mintegy olimpiai magasságból szállnak szembe a közönség véleményével.

Azokban az években, amelyekben Molnár Ferenc darabját játszották budapesti színpadokon és ezzel egyidőben a külföld legnagyobb metropolisaiban, szinte érdekes volt évről-évre elolvasni azokat a támadásokat, melyek ugyanerről a darabról és az íróról a Vojnits-bizottság jelentésében napvilágot láttak.

Legyünk őszinték: az utolsó évtizedben nem tulságosan szoktuk meg, hogy zsidóvallású tudósok, írók, vagy művészek hivatalos helyekről elismerésben részesüljenek. Megszoktuk viszont, hogy a tudományos, irodalmi és művészeti kritikába is beszűrődik valami azokból az általános vádakkól, melyek politikai és társadalmi téren is elhangzanak a zsidókkal szemben. Hiszen mindenki emlékezhetik rá, hogy a forradalmakat követő első években egy legmagasabb tudományos készültséggel megírt nagyszabású irodalomtörténeti munka is egymás után mélyen lesújtó ítéletet közölt a különböző korokban fellépett zsidó vallású írókról. Igaz, hogy ez a vezető munka, későbbi kiadásaiban, korrigálta ezt a tévedést, de kisebb tanulmányokban és bírálatokban tovább élt az a szellem, amely művészeti és irodalmi téren éppen úgy megteremtette a magasztos szótárát, mint politikai és társadalmi téren.

A Vojnits-díjnak ezévi jelentése azonban az eddiginél élesebben formulázza meg és emeli ki ezeket az általános vádakat. Három zsidó hitű magyar író: Lengyel Menyhért, Szomorú Dezső és Szép Ernő színműveinek bírálatában, általánosító módon, felemlíti azokat az írókat, akik „szakítanak a magyar dráma ama legszentebb hagyományával, hogy a színpadon erkölcsileg tiszta nemzeti lelket kell megszólaltatni, erejében és finomságában eggyaránt magyaros nyelven. Ezek az írók a maguk sivár lelkén keresztül az erkölcsi szemétnak és rothadásnak utálat-

tos világát, a szennyben való vájkálás kéjes érzésével tárják elénk és bántóan megtapodva nyelvünk nemcsak a szellemét, hanem szabályait is”. Szép Ernőben külön hangsúlyozottan kiemeli a bírálat, hogy hiányzik belőle az erkölcsi élet tisztasága és emelkedettsége. Mondanunk sem kell, hogy a Torockói menyasszony, Indig Ottó bravuros vígjátéka sem nyerte meg a bírálók tetszését, azt irodalmi szempontból ügyefogyott és teljesen értéktelen alkotásnak tartják, a tendenciát pedig, hogy „a keresztény világban mennyit kell a zsidóknak szenvedniük”, izléstelennek és időszzerűtlennek állítják.

Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy ha nem is a keresztény világban, de a mai speciális hangulatban zsidó írónak lenni sem nagy gyönyörűség.

Meg kell állapítanunk, hogy azok a szempontok, amelyeket ebben a bírálatban a zsidó vallású írókkal szemben érvényesítenek, nem irodalmi, hanem politikai természetűek. A nemzeti tradíciók iránt való tiszteletlenség, az erkölcsi élet emelkedettségének és tisztaságának hiánya és a magyartalanság ugyanis, ebben az összetételben és ebben a hangulatban, ebben a sablonos formájában, tíz év óta visszatérő formulája a zsidóság ellen hangzott vádakkal.

A mai magyar élet elsötétülésének fájdalmas jele ez a türelmetlen hang...

Ha visszatekintünk az utolsó tíz év drámai termésére, akkor megállapíthatjuk, hogy a leghazafasabb magyar darabot, mely a magyarság lelkét a mai válságos időben a legmélyebben kifejezte, Földes Imre írta, akinek „Tűzek az éjszakában” című drámája külön délutáni előadásokon is színre került a környéken, vidéken lakók és az iskolák részére. Ha az utolsó évtized legnagyobb költői sikerét keressük a színpad világában, akkor nem hunyhatunk szemet az Azra értékei előtt, melyben Szép Ernő a költészet olyan magas szférába emelkedett, ahol nem is lehet mást, mint erkölcsi emelkedettséget és tisztaságot kifejezni. De ebben az évben került hozzánk vissza. Amerikán keresztül, a film vásznán a Liliom, Molnár

Ferenc örökbeisü színműve is, mely az erkölcsi megtisztulás legfenségebb költői kifejezése.

Ezzel szemben azt is megállapíthatjuk, hogy történtek kísérletek abban a tekintetben is, hogy jobboldali újságírók és politikusok szindarabjainak próbáljanak népszerűséget teremteni a magyar színpadon. Ezek a kísérletek mind a legcsufosabb kudarccal véződtek.

A helyzet ugyanis az, hogy a közönség nem a Vojnits-bizottság jelentései alapján jár színházba, de nem is politikai programok alapján fogad el, vagy utasít vissza költői műveket. És az igazi költői művek még azokat a geográfiai határokat is átlépik, ahová a Vojnits-jelentés már el sem szokott hatolni. Így történhetett meg, hogy a Vojnits-bizottság lesújtó véleménye eddig még egyetlen költőnek, egyetlen szindarabnak sem ártott, amint remélhetőleg nem fog ártani azoknak a költőknek sem, akik ebben az évben nem tudtak tetszést aratni Szász Károly ur és az Akadémia szemében.

Az élet azonban egyéb tekintetben sem alkalmazkodik az akadémiai bírálatokhoz. Így például ugyanakkor, amikor Szász Károly olyan lesújtó támadást intézett Indig Ottó ellen, Bécsben a Reinhardt-színház összes tagjai „Torockói vásár” címen farsangi ünnepélyt rendeztek. Ennek az ünnepélynek azért volt a címe „torockói vásár”, mert a darabnak Bécsben is olyan átütő sikere volt, mely átment a köz tudatba. És ezen a mulatságon az összes bécsi színészek erdélyi magyar jelmezben vettek részt, amivel nem kis propagandát csináltak úgy Erdélynek, mint Magyarországnak...

De stilszerűtlen is volt, amikor az akadémiai tagok helyeslése közben leborongolták a zsidóhitű magyar drámaírókat és a Torockói menyasszony „tendenciáját”. A Tudományos Akadémia ugyanis nemrég fogadta el a Kaszab-hagyatékban redhagyományozott vagyont, amelyet az örökösök valószínűleg nem azzal a „tendenciával” juttatott az Akadémiának, hogy oda kulturális és irodalmi kérdésekben a kurzuspolitika jelszavát és hangulata helyet és utat találjanak.

A zsidók vegyék át a szegedi egyetemet...

Dr. Simonfay Krenner László a Dunántul egyik előkelő lapjában, a Pécsi Naplóban érdekes cikket tett közzé az egyetemek kríziséről. Megoldásképpen a szerző a következőket ajánlja:

En azt tartanám a legigazságosabbnak, hogy a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem maradjon meg, mint a régi Nagymagyarország első egyeteme az állam kezében.

A pécsi egyetemet vegye át a katolikus egyház, tartsák fenn a katolikus alapok, egyszóval a pécsi egyetem legyen a katolikus egyetem.

A debreceni egyetem alapja a régi jogakadémia, ez mindig a református vallás volt. Ezt tartsa el a református egyház.

A szegedi egyetem kérdésével megoldanám a numerus clausus kérdését, ezt tartsa el a magyar zsidóság.

Igy megmaradhatna a három vidéki egyetem is és az államháztartás terében is könnyítve lenne.

A szegény ország minden vallásfelekezete vegye ki részét a munkából, a teherviselésből és a kulturából.

Dr. Simonfay ur ajánlatára a következő megjegyzéseink vannak:

Sokkal egyszerűbbnek tartanók az általa javasolt módnál, ha kimondanák a numerus clausus eltörlését. Ezáltal mindenki, aki tanulni akar, tanulhatna, egyes egyetemek nem volnának üresék és nem jelentenének deficitet az államnak és azt a pénzt, amibe a külföldön tanuló diákok iskoláztatása kerül, a belöldi egyetemek kapnák meg.

Ez a mi ajánlatunk az övével szemben.

Ami pedig azt illeti, hogy minden vallásfelekezete vegye ki részét a teherviselésből, a munkából és a kulturából, erre vonatkozólag válaszunk az, hogy a munkából és a teherviselésből számarányon felül vesszük és vettük ki a részünket mi magyar zsidók. Ami pedig a kulturát illeti, ha flainkat hozzá engedik jutni, szintén örömmel és boldogan vesszük ki belőle részünket. Mi soha önmagunkat a magyar kulturából nem zártuk ki. Azt mások cselekedték velünk!

A kölni rendőrfőnök betiltotta egy vérengző hitlerista szónok fellépését

A német zsidóság önvédelmi szervezete jelenti: Február 23-án Kölnben egy hitlerista népgyűlésen Börger képviselő beszéde közben a következő nyilatkozatot tette: „Ha mi hitleristák át vesszük a hatalmat és egyetlen francia katona átlépi a német határt: azon a napon meghal Németországban minden zsidó!”

A német zsidóság közbelépésére Elfgen kölni rendőrfőnök a következő rendeletet adta ki ez ügyben: „Minthogy nem en-

gedhetem meg, hogy Börger képviselő ur más gyűléseken hasonló hangnemben beszéljen és hasonló módon megzavarja a közrendet, ezennel elrendelem, hogy semmiféle olyan gyűlés Kölnben ne engedélyeztessék, amelyen ez a szónok szerepelni akar.”

A német zsidóság nagy elégtétellel, az antiszemita sajtó brutális szítkozódások között vette tudomásul ezt a rendelkezést.

Hevesi Ferenc dr. szenzációs beszéde a dohányutcai templomban a zsidó sajtóért

„A katolikus sajtóalapra adtak, a zsidó sajtó elől elzárkóznak...”

A fővárosi zsidóságnak szenzációja az a beszéd, melyet dr. Hevesi Ferenc a nagytehetségű fiatal pesti rabbi az elmúlt héten a dohányutcai templom szószerkéről elmondott. Ennek a beszédnek legérdekesebb és legmegragadóbb részeit közöljük:

...A midrás megfigyeli az emberek ama helytelen sajátosságát, hogy a szellem, a hit, a kultúra, a vallás céljaira utolsó sorban áldoznak. Első elöttük az élet materiális oldala, testi örömeik és élvezetek. Ezekre a dolgokra fokozott mértékben és elsősorban telik, vallásra és kulturára az esetleges maradékból, ha ugyan marad egyáltalán. Jó időkben néhány morzsát szórnak a szellem oltárára, rossz időkben pedig vajjon hol

kezdik a leépítést? oh nem a testi örömeiknél, nem ruházkodásuknál, nem élevezeti cikkeiknél, nem, hanem a vallás területén.

Sajnos, így van a mai magyar zsidósággal is.

Hitközségi adóról van szó? Az előkelő vagyamos nagyur inkább kitér, elhagyja vallását, semhogy fizessen. Mit neki vallás, eszmény, hitigazság? Semmi érdeke nem fűződik zsidóságához. Felekezeti célokra nem telik neki,

de egy estélyre, egy pezsgős mulatságra, egy kártyapartira többet költ, mint amennyi áldozatot a felekezet egész éven át elvárna tőle.

Ankétet tart a hitvédelmi szövetség. Husz fillért kér, amiért ad kiváló előadásokat, fűtött, ragyogó világos termet és egy füzetet telve értékes tudással. Nézem a jólöltözött elegáns urak és hölgyek sorait, akik visszamennek, mert nincs szí-
vük husz fillér áldozatot hozni vallásukért.

Két cigarettáról nem tudnak lemondani hitük védelmében.

Pedig nincs szükségük ily lemondásra sem, látszik rajtuk jólsituált voltak. A szegény ember szívesebben áldoz, mert van szíve, zsidó érzése.

És nézzük a sajtót. A zsidó sajtó kérdését zsidó olvasó, te oldhatod meg egyedül. Ha csak ezer előfizetővel többje van a lapnak, már tetemes mértékben megnőtt a biztonsága, erősödött a függetlensége, fokozódott bátorsága, hogy irányát megalkuvás nélkül képviselhesse. Ezer előfizető pedig nem nagy szám, ha tekin-
tjük, hogy csak Budapesten több mint kétszázezer hittestvérünk él. Nem volna szabad egy zsidó házból sem hiányoznia egy zsidó lapnak, nem volna szabad oly hittestvérnek lenni, ki nem olvassa felekezeti sajtókat. Amikor az ékecszáju főpap a központi katolikus sajtóalapot létesítette és felkereste a zsidó pénzmágnásokat, nem akadt köztük olyan, aki meglagadta volna hozzájárulását ama sajtó létesítéséhez, mely kizárólag a zsidóság elleni célzattal alakult. Akkor adtak, mert egyéni immunitásukat akarták biztosítani.

Amikor a zsidó sajtó kopogtat náluk, elzárkóznak.

Ez nem zsidó elv. A zsidó vallás a szellem, a kultúra, a hit meleg érzésének szent törvénye, a zsidó vallás a fény való-
lása és a zsidó tan azt követeli tőlünk, hogy elsősorban ne materiális érdekeket tekintsünk, hanem szellemi értékeinket és azokért hozzunk megfelelő áldozatot.

CSIRIKOV

Prágában elhagyottan és magánosan hunyt el egy rendkívül érdekes írói egyéniség, aki egyetlen munkájával szerezte meg világhírét. Csirikov orosz író, akinek „A zsidók” című drámája vált kö-
ismertté.

Csirikov nem volt zsidó. Egy grófnak volt a fia, akinek a társadalmi osztálya a keleti zsidóság rettegett zsarnokai közé tartozott. A Volgának gyermeke volt, aki hosszú éveken át utazgatott a Volga partja mentén és ő írta a Volgáról azt a bánatos dalt, amelyet ma mindenütt eredeti orosz népdalként ismernek.

1905-ben, mikor Kisenev, Odessza, Varsó ghettoiban egymás után gyultak fel a pogromok, ezek a véres események mélyen megragadják a grófi ifju lelkét.

Drámát ír a zsidókról,

egy öreg filozófus zsidó órásmesterről és a fiáról, aki a modern társadalmi mozgalmak hőse. Ez a dráma hadüzenet volt minden elnyomásnak és minden zsarnokságnak.

Oroszország ezért a drámáért elűzte Csirikovot. Utóbb Salom Asch-sal polé-
miába keveredve, a zsidó irodalomtól is végleg visszavonult...

A zsidó és a föld

Berky Gyula és Schandl Károly képviselő urak figyelmébe

A képviselőházban most tárgyalják a földbirtokforgalomról szóló törvényjavaslatot és Gaál Gaszton nyíltan megmondta, hogy ez a törvényjavaslat antiszemita és azt akarja elérni, hogy zsidók rendes úton ne vásárolhassanak földet.

Köszönettel tartozunk Gaál Gasztonnak, ki mindig egyenes és őszinte politikus volt, igazmondásáért. Annál jobban meglep, hogy az egységespárt két tagja, Berky Gyula és Schandl Károly képviselők odaállnak az antiszemita ten-

dencia mellé és azt állítják a parlamentben, hogy szükség van a törvény korlátozásaira, mert a magyar föld kétharmad része zsidó bérlok kezében van!

Nem értjük Berky Gyula képviselő urat. Honnan vette ezt a rejtélyes adatot? A legutolsó statisztikai számítás szerint a bérloknak csak 16.9 százaléka volt zsidó. A nagybirtokosok közt egyáltalában nem, a középbirtokosok közt 8 százalék, a kisbirtokosok közt 3 százalék a zsidó. Az 1930. évi népszámlálás még ennél is elütőbb adatot fog mutatni,

mert a zsidó bérlok legnagyobb része azóta tönkrement és más pályára volt kénytelen lépni.

Egyet azonban őszintén megmondhatunk. Semmiféle törvényre nincs szükség abból a célból, hogy a zsidóságot a földvételeitől visszatartsák. A magyar zsidóság ma annyira elszegényedett, annyira tönkrement, hogy esze ágában sincs földet vásárolni. Ezt igazán nem kell külön törvényekkel neki megtiltani...

Losoncon és Rimaszombaton előkelő zsidó polgárokat tartóztatott le a csehszlovák kormány

Az antiszemita mozgalmak, melyek a csehszlovák köztársaságban egyre erősödnek, ijesztő módon nyilvánultak meg az elmúlt héten abban, hogy felvidéki városokban

számos előkelő zsidó polgárt tartóztatott le

azzal az ürüggyel, hogy 1918-ban a bevonuló cseh katonák ellen erőszakos lépéseket tettek.

Losoncon letartóztatták Lengyel Gyula,

lát, továbbá Marton Károlyt, Markstein Bélát, Schneller Emánuel, Schlésinger Mórt, Kalmár Jánost, Boros Józsefet. Rimaszombaton Hinrich Rezsőt, dr. Reinitz Vilmost és dr. Fűzi Rezső ügyvédet.

Az egész csehszlovákiai zsidóságban óriási a felháborodás a kormány ellen. Dr. Bazovszky Lajos, az előkelő losonci liberális keresztény politikus személyesen interveniált a prágai kormánynál az elfogott zsidók szabadon bocsátása érdekében.

A Budapesti Orvosok Szövetsége — a betegek ellen

Megdöbbenéssel és megütközéssel kell jelentenünk, hogy a pesti izr. hitközség kórházainak rendelőintézeteiből ismét kivonultak az orvosok, mégpedig a Budapesti Orvosok Szövetségének az egyenlő igazság és méltányosság, de a magasabb értelemben vett orvosi etika szellemével is homlokegyenest ellenkező újabb állásfoglalása folytán. A sokezernyi szegény beteg számára való ingyenes orvosi rendelkezéseket ezekben a rendelőintézetekben ismét e rendelőintézetek főorvosai és rendelő orvosai kénytelenek egyedül ellátni.

A leghatározottabban tiltakoznunk kell a Budapesti Orvosok Szövetségének ez ellen az eljárása ellen, amely a szenvedő betegek rovására ezt a sajnálatos fordulatot újból előidézte. A Budapesti Orvosok Szövetsége, amely erre a megdöbbentő állásfoglalásra elhatározta magát, ép úgy szembehelyezkedett az orvosok érdekével, akiknek védelmét vállalta, mint a szegény betegek érdekével, akik felekezeti

különbség nélkül tizezzével nyertek ingyenes orvosi rendelőintézetekben. Lehetetlennek kell minősítenünk a Budapesti Orvosok Szövetségének azt a méltánytalan egyoldalú álláspontját, hogy amikor 240 Budapesten működő rendelőintézetben az ott működő orvosok mind díjazatlan állásokat töltenek be, egyedül a pesti izr. hitközség kórházainak rendelőintézeteitől követeli azt, hogy ott az orvosi állások díjazottakká szerveztessenek át és noha a hitközség az egyenlő elbánás érvényesítése esetén nem zárkozik el az orvosi állások átszervezésétől, a Budapesti Orvosok Szövetsége egyszerűen kijelenti, hogy ezt az egyenlő elbánást nem hajlandó érvényesíteni a többi rendelőintézettel szemben. Ennek a merev álláspontnak következtében ez az ügy megszűnt az érdekelt orvosok anyagi ügye lenni, ez a pesti izr. hitközség és a zsidóság presztízs-kérdésévé is vált, mert nem lehet eltűrni, hogy az Orvosszövetség ily pressziót egyedül a zsidó hitközségre gyakoroljon és ennyire szembehelyezkedjék az egyenlő elbánás elvével. Sürgősen kérjük és elvárjuk az illetékes beavatkozást az Orvosszövetségnek e sérelmes eljárása ellen.

De maguknak az érdekelt orvosoknak is be kellene végre látniuk, hogy az Orvosszövetségnek ez a provokatív határozata elsősorban az ő érdekeiket sérti, a hitközség nem fog engedni, mert nem en-

gedhet a maga jogszerű álláspontjából: hol fog ezek után az a hetven orvos, aki most kivonult a kórház rendelőintézetéből, elhelyezkedést találni, hogy tudományos képzettségét megszerezze és orvosi gyakorlatát megalapozhassa? Talán az Orvosszövetség fog nekik állást, tanulási, gyakorlatszerzési lehetőséget adni? Hát kapott-e az a szegény zsidó orvos, aki az egyetemre sem juthatott be, aki külföldön volt kénytelen diplomát szerezni, állást, elhelyezést eddig máshol, mint a zsidókórházban és ennek rendelőintézeteiben? És ha érvényesülne az Orvosszövetség határozata és ha a hitközség valóban szervezne néhány díjazott állást, természetesen csak annyit, amennyi a betegek ellátására feltétlen szükséges, hol fog a többi orvos, aki ezekből az állásokból majdan kiszorul, újra állást, elhelyezkedést nyerni? Talán az Orvosszövetség fog szerezni neki?

Az Orvosszövetség állásfoglalása tehát súlyos bűn a szegény szenvedő betegek ellen és fokozza ennek a súlyosságát a mostani járványos időszak, amikor a betegség tömegesen jelentkezik éppen a szegény néposztályok körében és amikor az ingyen rendelésre szoruló szegény betegek számát hatványozottan felfokozza az a körülmény, hogy százharmincezer munkanélküli esett ki legutóbb az OTI-nak gondozásából. Hát orvosi etika-e az, amely a szabad pusztulásnak engedi át a szegény betegek tizezzelét?

Állítjuk és hirdetjük, hogy ez a szomorú ügy túlnőtt a pesti izr. hitközség ügyének keretein, de túlnőtt a felekezeti kérdés keretén is, ez társadalmi ügy lett, amely sürgősen kiált segítségért a hatósági beavatkozáshoz, hogy a pesti izr. hitközség altruista rendelőintézeteit az Orvosszövetség méltatlan pressziójával szemben a szenvedő szegény emberiség műelőbb a maga egészében visszanyerhesse.

A szegény betegek, az egyenlő elbánás elvének és az orvosi etikának nevében várjuk és követeljük sürgősen ezt a beavatkozást az Orvosszövetség méltatlan határozatával szemben.

A kórház lelkiismeretes orvosi kara is áldozata ennek a presszióknak...

Házastársat keresek

Berlinben élő 32 éves vegyészmérnök fam részére, kinek ott több ingatlana van. Érdeklődést diszkréciójával „BOLDOGSÁG 32” jellegre a kiadóba kérek

DARMOL
FÁJDALOM NÉLKÜL HAJT

Ledermann Mór lett az erzsébetvárosi zsidóság képviselőinek elnöke

Kedd este a pesti hitközség disztermében összegyűltek a hetedik kerület erzsébetvárosi zsidóság képviselői, hogy a hitközség legközelebbi választásaival kapcsolatban állást foglaljanak. Dr. Steiner Gyula főorvos és dr. Patay Sámuel kormányfőtanácsos indítványára az elhunyt dr. Kecskeméti előjáró helyébe egyhangú lelkesedéssel Ledermann Mór, a székesfővárosi törvényhatóság örökös tagját választották meg elnöknek. Ledermann Mór meghatottan köszöntö meg a megnyilvánult bizalmat és ígérte,

hogy a kerületi zsidóság érdekeit szeretettel fogja szíven hordani.

Ledermann Mór a hetedik kerületi zsidóság egyhangú kívánságára elhatározta, hogy eleget tesz a mindenfelől megnyilvánult kérelmeknek s a legközelebbi választások alkalmával előjárói tárcát fog vállalni. Mint értesülünk, a hitközség elnöksége készséggel járult hozzá a hetedik kerületben megnyilvánult kívánságokhoz és így a hitközség idei tavaszi közgyűlésén Ledermann Mór hitközségi előjáróvá fogják meg-

választani. Tíz éven keresztül foglalt helyet a hitközség előjáróságában Ledermann Mór, kit Székely Ferenc és dr. Lederer Sándor elnökök a gazdasági ügyek élére állítottak. Példás ügyszeretettel és buzgalommal, önzetlenséggel alapozta meg a hitközség gazdasági ügyeit, ő létesítette a laskagyárat és amikor a zsidó kisemberek érdekét védelmezte, egyúttal a hitközség nagyságáért is szeretettel dolgozott.

Ledermann Mór rendkívüli nyeresége lesz a pesti hitközség előjáróságának.

Zsidó papnék

Rebbecen... Főtisztelendő asszony... Rabbinesz...

Írta: KISS ARNOLD

A hetvenes évek utáni korszakban jött el a „főtisztelendő asszonyok” ideje. Vegyülke a régi rebbecenek és az újabb típusu papnéknak. Jámorok, istenfélők, de már modernebb, némiképpen divatosabb asszonyok. Különösen a vidéki hitközségekben árgus-szemekkel figyelik őket a közvélemény. A járásukat, a ruhájukat, a kalapjukat. Vagy slampnak tartja őket a kile szája, ha szerényen öltözködnek, vagy Mode-dámának, ha új kalapot tesznek a fejükre. „Für unser Geld” mondja a közvélemény. Rebbecen-nek nevezik őket maguk között, főtisztelendő asszonynak szemben.

Figyelik a házuk táját. Koplaltatja a rófót — mondják —, ha sovány a pap. Tékozló, ha libát, pulykát visz haza a vásárról.

Figyelik a házas életüket. Az egyik pap prédikációját szokatlanul szépnek tartják, azt mondja a fámá, a felesége készíti a prédikációját...

★

Prágában élt két neves pap a községben egy időben. Az egyik volt Kämpf, a híres prédikátor, a másik: Hübsch, a nemkülönben jeles szónok. Kämpf házaselete, a fámá szerint, nem volt a legharmonikusabb. Ugy mondták, a pap nem bánt keztyűs kézzel a hitvesével. A másik papnak: Hübsch-nek idillikus házaselete volt.

Egy purim este az egyik álarcos vendég azt mondta: „In Prag gibt es zwei Rabbiner. Der eine behandelt seine Frau schlecht — das ist nicht Hübsch”.

★

Volt közöttük sok okos, tapintatos, emberismerő asszony. Amit az uruk buzgalma, haragos fölindulása elrontott, azt a feleségük okossága helyre tudta hozni. Tudtak bűnni a hivekkel, tudtak nyájassok, kegyesek lenni. Értettek hozzá, leszerezni az ellenségeket. A házuakat megnyitották gazdag és szegény előtt, s az uraik nem jártak rosszul. Amit a főtisztelendő ur sehogyan se tudott keresztülvinni, azt egy jó szavuk sikerre vitte. Értettek hozzá: csöndesíteni, csillítani az urikat, amikor azok sok méltatlanság

miatt elkeseredtek. Nem egy haragos, önfelédűt prédikáció maradt az íróasztal fiókban főtisztelendő asszony kértére. S ha elhangzott néha napján egy erőteljesebb dorgatórium a szószékről, amit valaki magára vett, a főtisztelendő asszony leszerelte a dohogót: dehogy is magát értette az uram a Kórach szóval, hiszen magát úgy szereti, mint a saját fát.

Az aztán nagy baja volt a főtisztelendő urnak, ha másik végletű asszonya volt. Házsártos, kile-püfölgő, gunyos szavu, az urát harcokra tüzesítő, elégedetlen, a hivekkel szemben barátságtalan. Aki le-törülte a széket a balbatim látogatásai után, s órákig tisztogatta a kilincset a vendég után. Az egyik főtisztelendő asszony egyszer egy balbóznak arra a kérdésére: milyen volt az idej erev jom-kippur nedove? azt mondta: ha csak még két olyan balbóznunk lenne, mint maga Steiner ur, igen meg lennénk elégedvel — Hogyan? kérdezte meglepetten Steiner ur, hiszen én nem küldök semmit. — Éppen azért mondom — válaszolt a főtisztelendő asszony — ha csak kettő lenne olyan, de sajnos, kétszáz ilyen kélev balbóznunk van, az a mi bajunk”.

A legújabb kor típusa a „rabbinesz”.

Rabbinesz: à la princesse. Az új idők terméke.

Kivétel: de van.

Hipermodern. Olyan, aki nem termett erre a pályára. Futball, korcsolya, rumba. Aki azt vallja: én nem készültem rabbi-pályára, az uram prédikál, esket és temet, én úgy élek, ahogyan nekem jól esik. Egy bálban az egyik fiatal pap feleségét valaki föl akarta táncra kérni, előbb a főtisztelendő ur hozzájárulását kérte ki. A főtisztelendő ur örömmel állapította meg: Három éve működöm a községemben, végre az első „sajle”.

★

A rabbinesz unja az ura prédikációit s unja a kilet, mint kilet. Sokszor ártatlanul gunyolják rabbinesznek. Csak azért, mert nem él úgy, mint száz esztendővel ezelőtt éltek a rebbecenek.

Az a peche, hogy nem hetven esztendősen korábban ment férjhez a rabbi urához. Rabbinesz, amint nevet, rabbinesz, ha a legújabb divat szerint öltözködik, rabbinesz — horribile dictu — ha rövid haja van, rabbinesz, ha nincs gyereke, rabbinesz, ha a gyereke franciául tanul, rabbinesz, ha szereti az urát, rabbinesz, ha néha nem nagyon szereti.

Mert az is megeshetik. Méltatlanul tartja nem egyszer rabbinesznek a rabbinit a modern — parchónesz ..

A müncheni érsek nem antiszemita...

A müncheni érsek a nagynevű Faulhaber kardinális tudvalevőleg esküdt ellensége a Hitler-mozgalomnak és meleg barátja a zsidóságnak. Tekintettel a Hitler-mozgalom egyre növekvő agitációjára, Faulhaber kardinális most kiadta legutóbbi beszédeit és pásztorleveleit. A munkának ez a címe: *Rufen der Stimmen in der Gegenwart*. A müncheni érsek ebben a munkájában leplezetlen bámulattal szól a zsidóság legnagyobb szellemi produktumáról, a bibliáról és a tizparancsolatról. Többek közt ezeket mondja:

„A bibliai tizparancsolat alapja az

egész keresztény egyháznak is.”

„Nem új parancsolatokra van szükségünk, hanem arra, hogy a régieket betartsák”.

„Minden életnek legfontosabb értéke a tizparancsolat.”

„A tizparancsolat Sziinaj hegyén vilámlás és mennydörgés közt adatott a zsidóságnak és még ma is a legnagyobb lelki értéket jelenti az egész művelt emberiségnek.”

„Szent feladatunk legyen, hogy Istennek tizparancsolatát mindennap újra és újra áttanulmányozzuk és az ő szellemében éljünk.”

Amerikai zsidó tragédia

Munkanélküli rabbik és pusztuló hitközségek a gazdasági válság sodrában

(Az Egyenlőség newyorki tudósítójától.)
A nemrég még „gazdag nagybácsi” hírében álló Amerikát utolérte az „unokaöccs” Európa sorsa. Bankösszeomlások, csődök, tömeges elbocsátások itt is épp úgy napirenden vannak, mint az európai országokban. New York utcáin lépten-nyomon koldusokkal találkozunk az ember, a gazdasági okokból elkövetett öngyilkosságok száma megdöbbentően elszaporodott, a lapok külön rovatban számolnak be a munkanélküli tüntetésekről és naponta közlik a privát jótékonyági intézmények adakozásra szólító felhívásait.

A gazdasági válság katasztrofálisan nehezedik az amerikai zsidóságra is.

Tudvalevő, hogy a háború utáni években a zsidó-bevándorlás Amerikába soha nem tapasztalt, hatalmas méreteket öltött. A „prosperity” éveiben a bőségben dúsuló Amerika tárt karokkal fogadta a pogromok elől menekülő keleti zsidók százazreit, akiknek — bár gyakran fillér nélkül léptek partra — sikerült nemcsak elhelyezkedni, de sokan közülük tekintélyes vagyont is gyűjtöttek.

A zsidó élethez szokott bevándorlók neki-láltak a zsidó közösségek felépítésének. Miután Amerikában nincsenek adószedése jogosított, központi hitközségek, adományokból fenntartott templomegyesületeket létesítettek. New York különböző részein gyönyörű zsinagógák épültek, melyeknek hatalmas költségeit természetesen a templomegyesület tagjai vállalták magukra.

Arra is ügyeltek a templomegyesületek, hogy az istentiszteletek is fényesek és pompások legyenek. A leghíresebb és legdrágább kántorokat szerződtették és nagyfizetésű tudós rabbikat állítottak a hitközségek élére. Minden zsinagóga fenntartott ezenkívül egy Talmud Tórát és legtöbbjéhez tartozott még

egy klubház is, amely tánc- és tornatermelvel, uszodájával, könyvtárával és játékszobájával a közösség tagjainak szórakoztatására szolgált.

Létesítettek ezenkívül zsidó tanítóképző intézeteket, kórházakat, gyermekek és agok számára otthonokat és más közhasznú intézményeket, amelyeknek költségeit magánosok önkéntes adományaiból viselték.

S mindezekon felül a világ zsidóságának támogatására is millió dollárokat fordított az amerikai zsidóság. A pogromok hajléktalanjait, az európai rabbiszemináriumokat, a palesztinai újjáépítés munkáját éveken át az amerikai zsidóság segítette és finanszírozta, nem is szólva a zsidó tudományos művek százairól, amelyek amerikai pénzből láttak napvilágot és a milliókról, amelyeket a tulsó paron élő szegény rokonoknak küldtek az amerikai zsidók.

Két évvel ezelőtt azután jött a nagy összeomlás. Egyszerre számos, a „prosperity” lázában született intézmény alól csuszott ki a talaj. A hirtelen szerzett vagyonok szinte percek alatt elusztak. A krízis alapjában rázkódtatta meg az egész amerikai zsidó életet, amelynek intézményei nem a köteles adózás, hanem az önkéntes adakozás labilis talajára épültek.

Számos templomegyesület mindjárt az első időkben feloszlott, sok közülük megszűnőben van, miután a tagok nem képesek a templom és az istentisztelet fenntartásának költségeit fedezni.

Talmud Tórák, héber nyelviskolák, a zsidó tudomány és történelem ápolását célzó intézetek vagy bezárták kapuikat, vagy a ná-

lunk jól ismert leépítés eszközeivel igyekeznek kikerülni a tragikus véget. Az olyan régi és jól megalapozott intézmény is, mint például a rabbiképző, a „Jewish Theological Seminary of Amerika”, úgy segített magán, hogy saját könyvtárának szuterénjébe költözött, helyiségeit pedig — bérbeadta.

A költségvetést mindenütt a felére redukálták, minek következtében a rabbik és zsidó tanítók tömegesen váltak munkanélkülivé.

Az állásban levők viszont, különösen ha családjuk van, a 100—120 dollárra csök-

kentett fizetésből csak nagyon nehezen tudnak megélni.

A zsidó sajtó is súlyosan érzi a válságot. A jiddis nyelvű nagy napilapoknak aránylag még mindig jól megy, a heti és havi folyóiratok és magazinok helyzete azonban katasztrofális, sok közülük már megszűnt, mások ritkább megjelenéssel és terjedelmekorlátozással próbálnak segíteni magukon.

Mindezekhez járul még a növekvő gazdasági antiszemitizmus, amely egyre nehezebbé teszi a zsidó munkanélküliek számára a nem zsidó üzemekben való elhelyezkedést.

Ez a válság természetesen súlyosan érinti a világzsidóságot is, amelynek erő- és energiaforrása nagyon sokáig Amerika volt. Az amerikai zsidóság, amely most a saját intézményeit sem tudja fenntartani, nem tá-mogathatja sem az európai, sem a palesztinai zsidóságot.

Baracs Marcellné: Aladin lámpája

Készül a zsidó leányotthon...

Ki ne ismerné Aladin csodalámpája meséjét?

Van egy kis, kopott külsejű lámpa, melyet megdörzsölnek és íme megjelenik a lámpa szelleme és elvezeti a jámbor fiút soha nem látott kincsek halmazához.

Ilyen az emberi szív; ha „kellő helyen” és „jó órában” simogatod, feléled benne a szelleme és órássá növekedve csodákat művel.

Most mikor csak napok kérdése, hogy éven át dédelgetett eszmém: a zsidó leányotthon, sóváran remélt eredménye valóra válik, boldogan szolgállok minden felvilágosítással.

Eddig nem szerettem beszélni, félve, hogy talán mégsem tudunk megküzdeni a végső akadályokkal és mert tudatában voltam annak, hogy nem szavak — csak a tettek vezetnek a megvalósuláshoz.

A segítőtársak sem hiányoztak, csupa kedves régi bajtárs, ki a közös verejtékes munkában elkísért idáig.

Isten áldja meg azt a sok pesti, budai, környékbéli és vidéki asszonyt, akik mind segítettek összehordani a kis téglákat és nagy termésköveket új intézményünk épületéhez.

Speciális köszönettel tartozom egy igen szerényen és csendesesen dolgozó munkatársamnak, ki hetek óta fáradhatatlanul járja velem reggeltől estig a várost, cégeket, egyéneket, hatóságokat és hivatalokat. Ő nagyon korholna érte, ha előre tudná, hogy mind ezt kinyomtatják, mert szemérmesen szerény; — de oly jól esik, hogy egyszer úgy Isten-igazában megköszönhetem neki kitartó, odaadó fegyverbarátságát.

És ha már meg kell kapnom a szemrehányást a köszönetnyilvánításokért, hadd emlékezzem meg barátnőm férjéről, dr. Fritz Zsigmondról, aki mosolyogva viseli el hetek óta a kellemetlenségeket.

Otthonunkban, a zsidó leányotthonban teljes gőzzel folynak a munkálatok a befejezés felé.

Friss köntöst kaptak a falak, ajtók, ablakok.

Felsorakoznak a fehér ágyak a hálótermekben, csillárok mosolyognak rájuk a fehér mennyezetről.

A tágas konyhában két tűzhely, két asztal, két pohárszék; szigorúan rituális ellátást kapnak a jelöltek.

Fehér függönyök, rózsaszín terítők, puhán süppedő pehelypaplanok, minden az adományozók jóvoltából, keltik azt a meleg, otthonos érzést, melyben akarjuk tartani és nevelni tanítványainkat szent hivatásukra.

Áldozatos jószág, kedélyderítő emberszeretetre.

★

Nagy táborban álltak mellénk az adakozók. Egyesek meglepő bőkezűséggel, mások kis adományokkal, de ezek is oly megértéssel és szeretettel tanúsítottak, hogy könnyűvé tették nekünk a kérés és gyűjtés egyébként rögös ösvényét. Mindannyiunknak hálás köszönet.

Bernstein Béla főrabbi urnak e laphoz írt értékes cikkét megszüleltük. Bizonyára öröme lesz benne, ha elmondom, hogy mi is német és angol mintára készítettük terveztünk és szabályait. Mindkét országban is méltatlan megfordultam és soha sem mulasztottam el felekezetünk jóléti intézményeit tanulmányozni.

Egynéhány hely még betöltetlen e pillanatban az otthonban, de a jelentkezés még folyik és mi szeretettel várunk és fogadunk mindenkit, kit rátermettsége és hajlamossága az ápolónő, gyermekgondozónő és házi nővéri hivatás felé utal.

של פסח husvét cacaót és csokoládét gyárt a

Boon Cacao- és Csokoládégyár

az autonom orthodox izraelita rabbínatus főfelügyelete alatt.

Kiváló minőség!

Olcsó árak!

Gyöngyszemek a talmudból és a midrásból

írja: Szabolcsi Lajos

A purim ünnepét asszonyoknak köszönhetjük. Azért kedves, azért derült, azért jótékony, azért könnyelmű, azért bolondos, azért nap-sugaras, azért biztató — röviden: olyan, mint az, akinek köszönhetjük.

★

Izrael megmaradásához, Izrael főtartásához többet járultak hozzá azok, akik üldöztek bennünket, mint az összes próféták, tanítók és mesterek.

(E mondás alapja Megila traktáusa 14/a. alatt olvasható.)

Izrael az a nép, melyet az üldözés tart fenn. Már rég megszűnt volna, már rég beolvadt volna, ha nem üldöznék, ha nem irigyelnék, ha nem nyomnák el.

★

Sok dologhoz lehet jutni pénz által, sok dologhoz csalással, sok dologhoz hamissággal. De van egy dolog, amit csak becsületes munkával lehet elérni, amiért a királynak épp úgy dolgoznia kell, mint a szénégetőnek: és ez a tudás.

Ezt nem lehet örökölni. Ezt nem lehet senkitől elvenni, ezt nem lehet pénzzel megvásárolni, ezt nem lehet mástól kölcsönkérni. A tudást önmagadnak kell megszerezned, nehéz, nagy munkával.

★

Sokszor küldött már válólevelet az az ő népének az Örökkévaló. Mikor baj érte Izraelt, mikor üldözték és bántották: ez mind azt jelentette, hogy az Isten meg akar válni az ő népétől, úgy mint a férj ott akarja hagyni az ő asszonyát. De ha az asszony nem fogadja el a válólevelet — tanítják bölcseink — akkor nincs válás. És mi, Izrael nem fogadtuk el soha az Ur válólevelét. Hívek maradtunk hozzá halálunkig. Megvárjuk, míg megengesztelődik, míg elmúlik haragja, míg visszafogad magához.

★

A fölfujt hólyag magasan lebeg. Ha leszállana, kezébe vennéd és megláthatnád, hogy nincs benne más, mint levegő. De a felfujt hólyag nem akarja, hogy ezt te megtudd, ezért lebeg a magasságban, fölöttes.

Nem lesz fáradt

• Kimerült, ha túrdóljába tengeri só és szibériai lenyókivonatot tartalmazó

PILAVIN

tabletták teáz. Ára 40 fillér

Kutyák szokása, hogy ha egyik ugat, a többi követi.

Az is kutyák szokása, hogy az ebnek, amely verést kapott, társai is neki esnek.

És az is kutyák szokása, hogy idegen ebet nem türnek meg maguk között.

Történetek a karlini Rabbi Áronról

Én vagyok!

A karlini caddik, a nagy Rabbi Áron, egyszer vendéget kapott. Rabbi Dav Ber egyik tanítványa hajtatott végig a városon. Mezericsből jött a szekéren és már éjfélre járt az idő, amikor a csendes utcákba ért. A fiatalember sokat hallott a karlini caddik bölcsességéről, ismerte is, járt már nála és szeretne volna hallani, hogyan mondja el a jámbor istenfélő bölcs azokat a fájdalmas, panaszos dalokat, amelyekkel Jeruzsálem pusztulását siratják a zsidók szerte a világban.

A fiu leszállt a kocsijáról s meghagyta a kocsinak, várjon rá, majd rövidesen visszatér. Ő pedig fogta magát és a csendes, sötét utcákon, amelyeket csak gyéren világított meg a hold fényessége, ellopódzott a caddik házáig. Mikor célhoz ért, megzörgette az ablakot és erős, önérzetes hangon beszólt:

— Áron, Áron, nyiss ajtót!

A karlini azonban a gyertyák pislákoló fénye mellett könyveire hajolt, el volt mélyedve a buzgó olvasásba s csak az újabb zörgetésre vetette föl fejét.

— Ki az? — kérdezte, de nem kelt föl székéről.

— Én vagyok! — felelte a vendég.

A karlini megint visszahajolt a könyveire és tovább olvasott. Az ifju most már türelmellen lett. Hiszen járt már a karlininál, ismerheti a hangját s ha kinéz az ablakon, láthatja, hogy jóbarát kocog rajta, nem rossz ember. Most már keményebben zörgette meg az ablaktáblát és követelő hangon szólt:

— Nyiss ajtót, reb Áron!

— Ki az? — kérdezte megint csöndesen a caddik.

— Nem ismered a hangomat? Én vagyok...

A caddik most fölkelte a helyéről. Odament az ablakhoz és mélyen bugó hangon kiszólt:

— Ki merészezi azt mondani: „én vagyok”? Az Én-t először az Ur mondotta, akkor, amikor villámlás és mennydörgés közepette a Tórád adta népének... ki az az anyaszülte, akinek bátorsága van azt mondani az Ur után, hogy „én”? Menj utadra és tanuld meg előbb a szerénységet, amely a tudás gyökere, a bölcsesség forrása!

A fiatalember belátta, hogy igaza van a karlini caddiknak, visszatért Meze-

Ádámot beszélni tanította meg az Ur. Mózes pedig megtanította az írásra. Mert a két kőtáblán, melyet ő a Szinai-hegyéről hozott, nemcsak az volt a felséges, ami tanítás, parancs és tilalom volt rajta, hanem az is: hogy írás volt rajta. Isten ujjainak írása.

★

— Ha nősülni akarsz, először a családot nézd.

— Nem valloam a nézetedet, Mester. Nem a családot veszem én feleségül, hanem a leányt.

ricsbe, mert érezte, hogy messze van még attól, hogy a szent tudományokban tökéletesnek tudja magát.

Az utas és a sechina

Rabbi Áron egyszer egy hideg téli éjszakán egy kis, elhagyott lengyel faluba ért, ahol egyetlenegy zsidó lakott. Fázott a csikorgó fagyban és vágyakozott a barátságos, meleg szoba után. Megzörgette hát a kaput és bebocsátást kért rajta.

A gazda előbb nem nyitott ajtót, mert attól tartott, hátha veszedelmes emberek járnak odakinn. A karlini azonban nem hagyott föl a reménnyel, hogy mégis bebocsátják. Odament az ablakhoz s ott zörgetett. Bentről kiszólt a gazda:

— Ki jár odakint?

— Rabbi Áron vagyok, a karlini. Eressz be, mert megvesz az Isten hidege.

— A karlini? — szólt belülről a gazda — bocsáss meg, drága jó uram, egy szempillantásban kint leszek nálad. A karlini... Nem is álmodtam, hogy ilyen tisztesség éri szegény házamat... Csak fölkapok valamit és nyomban beengedlek.

Egy perc múlva megnyílt a kapu és a gazda mély hajlongással üdvözölte a caddikot. Beeresztette a szobájába, ahol vigan pattogott a tűz a kandallóban, ételt-italt tett elébe és nem fogyott ki a kedves kínálásból. Jóízűen beszélgettek egymással, majd mikor mind a ketten elálmosodtak, a gazda a vendégszobába vezette a caddikot, ahol liszta, puha ágy hívogatta nyugovóra.

A caddik elkészönt a jó embertől. Azután, mikor magára maradt, elővette kis könyvét, amelybe gondolatait szokta fölírni, leült az asztalhoz s ezt írta bele:

— Sohasem tudtam megmagyarázni, hogy bölcseink miért becsülik többre az utasok megbecsülését, mint az Ur fogadását. Ábrahám is így szólt az Istenhez: „Ne menj el szolgád mellett” — de ezért előbb a három férfit látta vendégül... Most már értem: ha az embert hideg téli éjszakán nem engedik be, akkor kint, a szabad ég alatt megfagy, elpusztul. De az Ur dicsőségének, a sechinának nem eshetik bántódása, mert ha nem bocsátják be, akkor visszahúzódik a magasságos Egekbe és onnan szórja kiapadhatatlan, örök fényességét...

A kultuszkormány szenzációs átiratai

„A zsidóság egyes árnyalatai se keressék az ellentéteket!”

Hartstein Lajoshoz

A magyar orthodoxia kiváló vezéralakja, Hartstein Lajos 30 éves jubileuma alkalmából az Egyenlőség közlésének kapcsán az egész magyar zsidóság üdvözlésének központjában áll. Közel ezer üdvözlő átirat érkezett Hartstein Lajoshoz, kit a kultuszkormány a következő impozánsan szép és az egész zsidóságra nézve rendkívül jelentős levelekben üdvözölt:

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM.

4631—1932. II. ü. o. szám.

Nagyságos

Hartstein Lajos urnak,
az orth. izr. központi iroda ügyvezető alelnökének

Budapest.

Abból az alkalomból, hogy 30 év óta áll ügyvezető alelnöki minőségében az orthodox izr. központi iroda élén, fogadja kérem legőszintébb szerencsekívánataimat.

Biztosíthatom, hogy mindig melegen emlékszem vissza a felekezetének s a vallásügyi kormányzat számára ritka hozzáértéssel és igaz odaadással kifejtett értékes munkásságára.

Adjon Isten Önnek kitartást, erőt, azokhoz a nemes küzdelmekhez, amelyeket az izr. hitfelekezet javára még folytatni fog.

Budapest, 1932 február 23.

Kiváló tisztelettel, vagyok

Petri s. k.
államtitkár.

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM.

Helyettes államtitkár.

Budapest, 1932 február 22.

Nagyságos

Hartstein Lajos urnak,
aut. orth. izr. Iroda ügyvezető alelnökének,

Budapest.

Igen tisztelt Alelnök ur!

Az aut. orth. izr. Iroda alelnöki tiszttségében, sokszor igen nehéz körülmények között eltöltött és egyháza érdekében eredményes és igen értékes 30 éves működése alkalmából, fogadja kérem őszinte szerencsekívánataimat.

Igaz tisztelő hive:

Dr. Tóth István.

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM.

Budapest, 1932 február 23.

Igen tisztelt Nagyságos Uram!

Az orthodox izr. központi iroda szolgálatába való lépésének 30-ik évfordulóján, nem mulaszthatom el, hogy ünnepelésében részt ne vegyek s őszinte szívből ne üdvözljem ez alkalomból.

Hosszu közéleti és orth. izr. irodai ügyvezető alelnöki működése alatt mindenkor nagy körültekintéssel, kötelességtudással végezte a rábízott feladatokat, de ezenkívül polgártársai iránti szeretettel és jóindulattal is. Hálásan állapítom meg,

hogy harminc év alatt alkalmam volt megismernem mély vallásosságát, az ősi hagyományokhoz való tántoríthatatlan ragaszkodását s a felmerült ügyek elintézésénél tanúsított bölcs megfontoltságát.

Ezek a minden erénynél többre becsülendő kiváló tulajdonságok nyújtottak nekem egyszersmind alkalmat arra, hogy a bibliájukat tanulmányozva, megtanultam tisztelni, becsülni az izr. vallásban rejlő szép és magasrétos erkölcsi értékeket, továbbá megtanultam azt is, hogy az izr. vallásfelekezet sokszor felette kényes és bonyolult ügyeit akként intézzem el feletteseim hozzájárulásával, hogy

ne csak az egyes felekezetek, hanem az izr. vallásfelekezet egyes árnyalatai se keressék az egymásközi ellentéteket,

hanem inkább kutassák azt, ami az egyes

felekezeteket értékes tartalmuknál fogva egymáshoz közelebb hozza.

Az egyes felekezeteket, illetőleg az izr. vallás egyes árnyalatait ne az egymás dolgába való beavatkozás foglalja el, hanem saját felekezetük keretében a hitet, a szeretetet, a békét, a törhetetlen hazafiasságot tanítsák és hirdessék.

Ily irányú békés megértést szolgáló működéseimhez kérem Nagyságod további értékes támogatását, s fogadja részemről is legőszintébb szívből jövő szerencsekívánataimat, s élvezze még igen sokáig friss erőben, munkás életének szép eredményeit.

Őszinte tisztelettel vagyok készséges hive:

Dr. Gerlóczy Károly
miniszteri tanácsos,
a vallásminisztérium izr. ügyeinek előadója.

A konstruktív zsidó

Írta: Sós Endre

A hideg délelőtt szinte özönlött a nép a halottasház felé. Hatalmas tömeg előtt kezdődött meg a gyászszertartás. Elsőnek a pap beszélt. Aztán sorra odaállottak a ravatal elé a különböző testületek szónokai.

Herczeg Ferenc ezeket mondotta: A le-sújtott családon, a rokonságon, a munkatársakon és tisztviselőkön kívül, van még valaki ebben a teremben. Egy fenséges gyászvendég: a magyar irodalom. Becsületes polgár volt. Életére fényt vet, hogy soha nem adott ki egyetlen kötetet sem,

amely vétett volna a magyar nemzeti érzés és valláserkölc ellen.

Pekár Gyula, Surányi Miklós és Bárczy István méltatták e szavak után a nagy halottat, akinek ravatalánál ott állottak a főváros, az irodalmi társaságok, a művészeti egyesületek küldöttségei.

Kit temettek ennyi bucsuztatóval, ennyi méltatással?

Kinek a ravatalánál jelent meg ennyi gyászoló?

Egy minisztert kísérték utolsó útjára? Egy államtitkárt? Egy irodalmi társaság elnökét?

JÖN BREITBAUM

Dehogy! Egy egyszerű zsidó kereskedőt kísérték utolsó útjára a rákoskeresztúri új temetőben.

A koporsónál rabbi mondott imát és a kórus héber dalokat énekelt.

Wolfner Józsefet temették. A híres könyvkiadót. Akinek az emlékét nem lehet elfelejtenie az irodalomnak...

Lehetett volna ünnepelt nagyságl Az írók, akiknek munkáit kiadta, örömmel rángatták volna ki a közönség elé! És micsoda írókat fedezett fel, bocsátott a nyilvánosság ítélete elé! Herczeg Ferencet, Surányi Miklóst, Csathó Kálmánt, P. Gulácsy Irénni Talán kár folytatni a névsort! Az egész hivatalos magyar irodalom nála kezdte!

De, amíg élt, nem lehetett méltatni. Nem tűrte a dicséretet.

Egyszerű polgár akart lenni. Egyszerű zsidó.

Aki életcéljának a munkát tekintette. Aki boldog volt, ha alkotgatott.

Dolgozott. Alkotott. Annyit dolgozott egymaga, mint száz ember. Annyit alkotott egymaga, mint száz polgár.

Nyugodt lélekkel, megbékélt zsidó szívvel járulhat Isten trónusa elé.

Mi zsidók pedig büszkéek vagyunk rá. A hivatalos irodalomtörténetek egyre azt hirdetik: a zsidók méltóztak meg a magyar irodalmat. A zsidó pénz destrálta a legnagyobb magyar zseniket. Ime, itt a tanúság: a zsidó pénz vitte széjjel az olvasók tömegeihez mindazokat, akiket ma az irodalomtörténet hivatalos írókká jémelez.

Ezt nem mi elfogultak állapítjuk meg, ezt Herczeg Ferenc szögezte le.

Tessék feljegyezni! 1932 február 19-én Herczeg Ferenc, a Kisfaludy Társaság másodelnöke, Pekár Gyula, az ellenforradalmi Fehér Ház elnöke, Surányi Miklós, a Magyar Írók Egyesületének elnöke és a Magyar Irodalom hajtották meg a zászlót a konstruktív zsidó előtt!

Dr. Láng Lajos – felsőházi tag

Igaz büszkeséggel tölti el nemcsak a főváros, hanem az egész ország zsidóságát, hogy a fővárosi közgyűlése által megválasztott hét felsőházi tag egyike: dr. Láng Lajos, az Angol-Magyar Bank igazgatóságának tagja, főügyész, törvényhatósági tanács tag, a Nemzeti Demokrata Párt közszéki frakciójának vezére. Mi benne elsősorban a hithű zsidó embert üdvözljük, aki származásánál fogva igaz zsidó szellemben való nevelésben részesült és akinek egyéniségével a felekezeti jellemző jó tradicionális tulajdonságok egybeforrtak.

Alapos tudása egész férfit ismer benne mindenki, aki ott, ahol megjelenik és a szönyegen forgó tárgyhoz hozzázól, egyrészt képzettségével, másrészt magas és tiszta erkölcsi felfogásával, de amelletti szerény s végtelenül lebilincselő modorával, tapintatosságával mindenkinek osztatlan elismerését, tiszteletét és nagyrabecsülését akaratlanul is kikényszeríti és igazán saj-

nálni kell, hogy a közélet ezen jelentőség-teljes alakja mindaddig az országos zsidó ügyekben nem vett részt.

Az ő közéleti szereplése eddigelé főként a fővárosi politika, a fővárosi közigazgatás és a fővárosi pénzügyek terén érvényesült, mindig és mindenütt munkáján vörös fonalként a purifikálás elve húzódott végig s a dolgokra döntő és irányító hatást gyakorolt. Most pedig a felsőházban országos jelentőségű feladat vár rá és meg vagyunk győződve arról, hogy a törvényhozás házában olyan működést fog kifejteni, hogy ki-magasló egyéniségével nyeresége lesz a magyar törvényhozásnak, de egyúttal dicső és dicsősége a magyar zsidóságnak.

Ott fogja találni maga mellett a zsidó-hitű felsőházi tagokat és bizunk benne, hogy az országos, nemzeti érdekeket össze fogja tudni egyeztetni a zsidó felekezet ér-dekeivel.

A 96 éves Miskolci Ipartársulat ünnepe

A magyar zsidóság egyik legrégebbi és legértékesebb kulturális egyesülete, a Miskolci Izraelita Ipartársulat 1836-ban alakult. Forró magyar érzés és lelkes zsidó szív jellemzi ezt a zsidó testületet, mely egyik kiváló vezetője Ariel Jakab alelnök kezdeményezésére megfestette Pick Jakab elnök és Freund József pénztárnok arcképét. Ez a két érdemes férfiú ugyanis 40 éven át működik önzetlenül a miskolci ipartársulat vezetésében.

Az arcképleplezés az elmúlt napokban ünnepi közgyűlés keretében folyt le, melyen rendkívüli szeretettel és lelkesedéssel vett részt az egész miskolci zsidóság. Klein Adolf elnök vezetésével a Chevra Kadisa, Feldmann Mór elnök vezetésével a hitközség, Fodor Dezső elnökkel a Kereskedelmi Kamara, Kovács Lajos elnökkel az ipartestület, Weisz J. Lipót vezetésével a Harmónia dalegylet, Kugler László vezetésével a zsidó mesterifjak és sokszáz főnyi közönség jelent meg. Fogel Ignác zászlótartó körül, a zsidó ipartestület égszínkép zászlója alatt foglalt helyet a vezetőség. Ariel Jakab alelnök megkapóan szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, magyar és héber dalokat énekelt ezután a dalárda, majd Pick Jakab és Freund József zajos

tapsok közepette megjelentek a közgyűlésen. Ariel Jakab alelnök üdvözlő szavai után lehullott a lepel a két arcképről, majd dr. Spira Salamon hitszónok tartotta meg a szép ünnepi beszédet. Ezután az üdvözlő szónokok következtek: Feldmann Mór a hitközség, Klein Adolf a Chevra Kadisa, Bleyer Jakabné a zsidó nőegylet, Fodor Dezső az Iparkamara nevében, Herzfeld József a tagtársak nevében, Fodor József az ipartestület nevében, dr. Kálmán Ödön a demokrata párt nevében, Kluger László a mesterifjak nevében ünnepelték a két kiváló férfit, kiknek nevében Pick Jakab beszélt. Megkapóan szép szavakkal elmondta maga és társa nevében, hogy a magyar érzés és a zsidó szeretet hevítette szívüket minden munkájukban, megköszönte a zsidó asszonyoknak szeretetteljes üdvözlésüket.

Ariel Jakab beszédével fejeződött be a megkapóan szép ünnepség, melyet 200 személyes bankett követett.

Furnérok keményfa enyvezett lemezek, gürlecek legolcsóbban
Grün Sándor Budapest VII., Kazinczy utca 22. Tel. J. 423-07

A MI BUJDOSÓ DIÁKJAINK

A központi zsidó diáksegítő bizottság közleményei

Elnök: **SCHLESINGER JANOS**

Hivatali helyiségek:
Sip-utca 12, II. Telefon: J. 423-09

Diákok hónapja

— Felhívás a magyar zsidósághoz —

Nehézebb idők nagyobb elhatározásokat értenek meg. A bujdosó diákok egyre súlyosabb, — mondjuk ki nyíltan — legváltásosabb helyzete — új s az előzőknél hatékonyabb kezdeményezésre bírta mindazokat, akikre a magyar zsidóság a numerus clausus áldozatainak ügyét bízta. Az elhatározás úgy szól:

DIÁKOK HÓNAPJA

Ebben az évben a diákok hónapja a második Adar. S amíg a magyar zsidó diákok ezreinek bujdosása tart, minden évben az a hónap lesz a diákok hónapja, melyben Eszter bőjtje és Púrím ünnepe van. Mit jelent és mire szolgál a

DIÁKOK HÓNAPJA?

Jelenti, hogy e hónapban a magyar zsidóság figyelmes szeretete, cselekvő áldozatkésztsége teljes mértékben a bujdosó diákok felé fordul, akik önhitájukon kívül zsidó voltukért szenvednek, s kiknek megmentése a magyar zsidóság erkölcsi kötelessége és életérdeke. Testvéries szeretet, emberies érzés, ép úgy, mint igazi vallásosság és igaz hazafiság egyaránt parancsolják, ne hagyjuk az értünk szenvedőket nyomorba jutni, elveszni, elpusztulni. Ezt parancsolja létérde-künk is.

DIÁKOK HÓNAPJÁN

tehát az az iránytű, mely a zsidó lélekben mindig és mindenütt a sorsüzött testvérek segítése felé mutatott: a diákok felé irányul. Egyesek úgy, mint családok. Ma szívük rész-vétre és kezük adakozásra nyílik: bujdosó diákjainkra gondolnak. Akit szerencsés sorsfordulat ér, aki egy nemes óhaja beteljesedését buzgón kívánja, aki szereteteiért való ag-godalomban vagy kétségében jótékony cselekedettel kíván áldozni, akit övéinek öröme vagy bánata fölemel vagy lesújt: önkéntes adományait a diákoknak nyújtja.

Szentegyletek és más jótékony vagy köz-hasznú zsidó egyesületek e hónapban a numerus clausus áldozatainak ügyét különös figyelemben részesítik. Összejövetelek, estélyek, műkedvelő előadások, tea-délutánok a bujdosók megmentéséhez járulnak.

S templomainkban az önkéntes adományok mindenekfölött e szent célt szolgálják.

E hónap ünnepe, a Púrím, különben is a zsidók egymásközt való figyelmének, az aján-dékozásnak és adományozásnak gyönyörű alkalma. Hadd legyen az idegen országokban nyomorgó ifjaknak is purimjuk a sok bőjt után, hadd enyhüljön meg szívük, szálljon derű lelkükre s szállhasson lelkük haza vidultabb kedvvel övéikhez s törhessenek újabb reménykedéssel céljuk felé.

Hogy mindez a

DIÁKOK HÓNAPJÁN

megvalósulhasson, elsősorban hitközségeink fennkölt szellemű előjáróitól s az egész magyar zsidó rabbisághoz fordulunk, terjesszék minél szélesebb körben a Diákok hónapjának ügyét s tegyék lehetővé az adakozást e hónap mindama napjain, amikor csak buzgó zsidó hívő templomba gyűl. De szól e kérelem minden egyes embernek, akit a magyar zsidó közösséghez tartozandónak érz magát.

Szabó Barna (Szolnok): Irénke támad...

Erre mifelénk Szolnokon megérdemelt tiszteletet és megbecsülést kap minden nyomtatott betű, — jöjjön az akár a tuloldáról is — ha igazat szól és a szívünkhöz talál. De csak akkor. Nemesak hangja, visszhangja is van a szónak nálunk és jaj neki, ha nem az igazság öltöztette a tudás harcba induló ólomkatondját az ujság, vagy a könyv diszmundérjába. Itt nem lehet jobbra nézni és balra beszélni, itt nem lehet jobbkézszel ütni és a balt alázatos, köszönő kézcsókra nyújtani. Ebben a városban egyenlőség volt mindig, már békében is békésen állott egymás mellett a három felekezet három temploma és a város polgárainak örök fegyverbarátságát zsidó hősi halottak és vértanúk elfolyt piros vére pecsételte örökössé.

Ezt a kívülről nyugton hagyott, meg nem bolygatott nyugalmat és békét most kinosan megzavarta az „Országos Egyetértés” című lap, illetve egy Sass Irén nevű hölgynek abban — február 12-én megjelent „Egy vers, egy pap, meg egy tanulság” című cikke.

Arról ír Sass Irén, hogy van Szolnokon egy antiszemita lap, ebben a lapban megjelent dr. Heves Kornél szolnoki főrabbinak egy papgyalázó verse.

A cikk a vétkek sorozata az igazság, az ujságírói etika, a leközlő lap, a szolnoki olvasók és minden zsidó ellen, tele valótlansággal, sértegetéssel, izléstelenséggel. Kinos megdöbbenést, általános feltűnést és mélyseges csodálkozást váltott ki mindenikből, aki csak belepillantott.

Hát, ama bizonyos Szolnokon megjelenő „antiszemita lap”-nak, amelynek „olvasótáborra nem a zsidók közül rekrutálódik” és „amelynek zsidóellenes tartalmába beleillik a vers” — én vagyok a szerkesztője. Személyesen. Én, a zsidó. Zsidó vagyok — elhiheti nekem Irén — sokkal inkább, mint ő Sass. Sőt nem is olyan akármilyen zsidó. Egyszer-kétszer alkalom volt már rá, hogy igazoljam ezt. Nem szoknyában, mint ő és nemcsak kényelmes redakcióban, ahol ilyesmit tenni nem veszélyes, nem kockázatos és főleg nem kényelmetlen feladat, legalább is nem annyira, mint a Duna-Tisza közében. Talán azért a multért választott meg engem Szolnok zsidó ifjúsága a Kiss József Kör elnökévé. Talán végzett munkáért nyílt alkalommal néhányszor zsidó feladatok megoldására és zsidó irányelvek, célkitűzések nyilvános hirdetésére és propagálására.

Az „Írások” című lapot tényleg nem mint zsidó, hanem mint hivatásos ujságíró szerkesztem, nem vallásos irányu, munkatársaim és olvasóimat sem vallásuk szerint válogatom össze, de — és itt a legnagyobb különbség köztem és Sass Irén, felfogásom és az OE. között — én magyar vagyok és csak a vallásom zsidó és a családom, az ismerőseim, a hitközségem és papom mind-mind zsidóvallásu magyar. Egyel sem találkoztam még, aki mást mondott volna.

Most, hogy főrabbinának országos kritikai sikerrel kisérve megjelent „Adonaj” című verseskötete, elhatároztam, hogy leközlök belőle egy verset. Először a híres cionistaellenes vers leadására gondoltam (most már sajnálom, hogy nem azt adtam le), de hosszúnak találtam (és annyit nem érdemeltek meg.) Végre kiválasztottam a „Három pap” címűt, anélkül, hogy dr. Heves Kornél tudott volna róla.

Erről a versről azt írja Sass Irén, hogy papgyalázó, zsidó önértéket sértő, izléstelen. Meg nem tudom én még mit ír róla. Szörnyűségeket. Mi is van ebben a versben?

Meghal a furesa természetű Domokos Ádám. Végrendeletében a pápista, a református és zsidó papra hagyja a vagyonát, azzal a kikötéssel azonban, hogy mindegyik

legyen a koporsójába száz tallért és egy marék szüzdohányt. A két keresztény papnak játék az utolsó kívánság teljesítése, a zsidó pap azonban megoldhatatlan probléma előtt áll. Pénze nincs. Meg azután nem is ad ő az ilyen babonákra. Fogja magát, pénz helyett egy háromszáztalléros váltót tesz a koporsóba — tulvilági lejáráttal — és elviszi a jó dohányt, mert hiszen a dohányszás odaát tilos.

Ime az indexre tett vers. A zsidósérelem, a papgyalázás, az istentelenség, ami miatt doronggal támad a finomlelkű írónő a papköltőre, aki nem védekezhet. Hiszen pap és védtelen, gyöngye nővel áll szemben, aki ha ujságíró is, mégis csak néhányszor tükörbe néz naponta.

Sokszor elolvastam megjelenése óta is a verset. Nem találtam benne semmi kivetnivalót. Megmutattam nálam öregebb, jobb, tudósabb zsidóknak. Mosolyogtak rajta, egyikük zsidó önértéke sem volt megsértve. Elolvastattam keresztényekkel, megkértem őket, mondjanak őszinte véleményét: a benne megrajzolt zsidó pap alakja visszatetsző, sértő, meggyalázó a róla írtak egy felekezet

lelkészére? Kinevették az aggodalmammal. Nőket is megkérdeztem, szolnoki hölgyeket, bosszankodva hallották, mit merészelt tenni egy idegen a szolnokiak közbecsült papjával.

A szolnoki rabbit nem azért róttá meg, mert a verset megírta és egy „antiszemita” lapban megjelentette. Dehogy ezért.

Azért támadta meg Sass Irén dr. Heves Kornélt, mert tiszta magyar érzésű, magyar szívű pap és lelkes, tüzes, veszélyes ellenfele a cionistáknak. Amióta Szolnokon rajonganak érte. Régi támadásokért, fájó sebekért akart fizetni Sass Irén, bizonyára nem is a maga iniciatívájából. Besugások, beugratások alapján állott be a csatasorba don kihóti pózzal, felülve az „antiszemita lap” Rozinántjára, kezében légüres dárdával, amely eltört az első igazmondó szó hallatára. Puffogó frázisai léggömbként emelkedtek fel a feledés sztratoszférájába és szétpukkantak odafenn. Ki veszi komolyan annak a cikkét, akinek első három sorában három valótlanság van?

El kellett ezeket mondanom. Nem azért, mert Sass Irén érvei cáfolatot érdemelnek, nem mintha cikkét itt nálunk valaki is komolyan venné. De el kellett mondanom azért, hisz az olvasók, hogy az ilyen handabandázás nem marad megtorlatlanul és cáfolat nélkül.

Mit mond a pesti hitközség az orvossztrájkjéről?

A pesti izr. hitközség kórházainak rendelőintézeteiben vasárnap, ez év február 21-én az al- és segédorvosok, valamint externista orvosok ismét abbahagyták a munkát s azóta a rendeléseket a rendelőintézetek főorvosai és rendelőorvosai látják el. A rendelőintézeti al- és segédorvosok sajnálatos kivonulásának előzményeként a Budapesti Orvosok Szövetsége ugyanis február 10-én átiratot intézett a pesti izr. hitközséghez, amelyben kijelentette, hogy a Szövetség nem hajlandó a saját kezdeményezéséből a fővárosban működő többi rendelőintézettel szemben is érvényesíteni az ingyenes orvosi állások megszüntetését, hanem egyedül a pesti izr. hitközségtől követelt ezt, sőt díjazást követel mind a huszonkét kinevezett rendelőintézeti orvos számára addig is, míg a hitközség ezt az átszervezést végrehajtja. A pesti izr. hitközség előljárósága ez ügyben az elmúlt hét esütőtökjén, február 18-án tartott ülésében a következő határozatot hozta:

A pesti izr. hitközség sajnálatos kénytelen megállapítani, hogy a mai súlyos viszonyok között egyáltalán és semmiképp sincs abban a helyzetben, hogy orvosait bármilyen díjazásban részesíthesse, mert költségvetésében, amelyben kórházai eddig is 88.000 pengős évi deficittel vannak terhelve, nem foglaltatik oly fedezet, amely orvosainak díjazását lehetővé tenné, de ily fedezetet az izr. hitközség nem is tudna teremteni a mostani nehéz körülmények között, amikor a hitközség adóbevételei is, az adózó közönség helyzetének leromlása következtében, — csökkennek és amikor épp ezért a hitközség régi intézményeket, köztük pl. a harmincöt éves fennálló polgári iskolát is kénytelen volt leépíteni, amikor tanterüket, tisztviselőket kénytelen elbocsátani, illetőleg időnek előtte nyugdíjazni és amikor kénytelen alkalmazottainak fizetését az egész vonalon redukálni. Ily szomorú körülmények között egyáltalán nem lehet a hitközség abban a helyzetben, hogy akár új intézményeket létesítsen, akár bármely meglevő intézményének fennartására újabb terheket vállaljon, mint amilyen kórházi rendelőintézeteiben az eddig soha nem díjazott orvosok díjazása jelentene.

Mindazonáltal abban az esetben, ha az Orvosszövetségnek azt az elvi álláspontját, amely szerint az orvosi állások díjazandók, valamennyi hasonló rendelőintézet magáévá teszi és érvényre is juttatja, — a pesti izr.

hitközség előljárósága hajlandónak nyilatkozott és nyilatkozik arra, hogy elvileg nem zárkózik el az elől, hogy ezt az álláspontot a maga részéről is el ne fogadja. Je természetesen ebben az esetben csak a legszükségletnek megfelelő orvosi állások megszervezéséről lehet szó, mert hiszen a hitközség helyzete olyan, hogy ma még nem is tudja, honnan fogja a fedezetet ezekre is előteremteni.

Az előljáróság örömmel vette tudomásul, hogy a rendelőintézetekben működő, illetve oda bejáró orvosok, akik állásaikról ez év január 19-én lemondottak, az orvosi munkát az Orvosszövetség felhívása alapján ez év február 9-én minden kikötés nélkül ismét felvették. Reméli az előljáróság, hogy az Orvosszövetség az ebben a felhívásban kifejezésre jutott felfogásától nem fog eltérni és nem fogja eltüntetni a hitközség kórházi rendelőintézeteinek orvosait ez intézetekben való további orvosi működésüktől, mert ha ez az eset bekövetkeznék és ha ennek folytán ezek a rendelőintézetek a szenvedő emberiség kárára kénytelenek volna a rendelkezéseiket a legszükséglet keretei közé szorítani, vagy esetleg kénytelenek volna a hitközség előljárósága rendelőintézeteit egyáltalán megszüntetni: ezért a nyilvánosság előtt, az orvostársadalom előtt, a hatóságok előtt, amelyeknek hivatása, hogy a közegészségügy szolgálatát minél teljesebb mértékben biztosítsák és mindenekelőtt a szenvedő emberiség előtt, mely ez intézetekben felekezeti különbség nélkül ingyenes orvosi kezelést nyer, — kénytelen volna a hitközség a felelősséget egyedül és kizárólag az Orvosszövetségre hárítani.

Budapesti bankház

osztálysorsjegyek
elhelyezésére
megbízható
ügynököket keres

Ajánlatokat „Szép kereset” jelíge alatt ezen lap kiadóhivatala továbbítja.

HIREK

— **Báró Kohner Adolf lemondása.**
Mint sajnálattal értesülünk, báró Kohner Adolf, az Országos Iroda elnöke lemondó levelet intézett dr. Endrei Henrikhez a pestmegyei községkerület alelnökéhez. Báró Kohner Adolf ebben a levélben azt közli Endreivel, hogy bár nagy köszönettel vette a községkerület határozatát, mellyel őt maradásra akarja bírni, de elhatározása megmásíthatatlan. Minthogy báró Kohner Adolf ilyképpen fenntartotta lemondását, dr. Endrei Henrik a jövő hétre e tárgyban összehívta a kerületi előljáróság ülését.

— **Öt új rabbit avatnak.** Az Országos Rabbiképző Intézet **öt új rabbit** **bocsátott ki** szárnyai alól. Kiváló főiskolánk vasárnap, február 28-án d. e. 10 órakor tartja meg az **öt új rabbi** ünnepélyes avatását, kik már valamennyien vidéki hitközségek megválasztott papjai. Az új rabbik nevei: dr. **Durschlag** Pinkász battonyai rabbi, dr. **Klein** József ceglédi rabbi, dr. **Roth** Emil egri rabbi, dr. **Silberstein** József siklósi rabbi, dr. **Würdiger** József szentesi rabbi. A rabbivizsgai bizottság elnöke dr. **Kiss** Arnold budai vezető-főrabbi volt, alelnöke dr. **Büchler** Sándor keszthelyi főrabbi, egyetemi magántanár, akik örömmel konstatálták, hogy mind az **öt fiatal pap fényesen állotta meg a rabbivizsgát.** A rabbi-avatás sorrendje a következő: dr. **Kiss** Arnold vezető-főrabbi felavatja az **öt új rabbit,** kiknek nevében dr. **Klein** József mond fogadalmi beszédet. Ezután a rabbiképző világhírű rektora, dr. **Blau** Lajos mondja el a héber avató formulát és áldja meg héber beszédben a rabbiseminárium új papjait. A Himnusszal végződik a megkapóan szépnek készülő ünnepség.

— Washington és a zsidóság. Az egész művelt világ megünnepelte George Washington 200 éves születésnapját. A zsidó felekezet is kegyelettel áldozott az amerikai szabadságharc nagy vezéralakja emlékének. Az amerikai zsidó intézmények külön díszmunkát adtak ki ebből az alkalomból, melyben George Washingtonnak a zsidóságról szóló megkapóan szép nyilatkozatai találhatók. A newporti zsidó hitközségnek ezeket írta Washington: Az Egyesült Államok soha semmiféle felekezetet vagy fajt üldözni nem fognak és mindenki, aki az Egyesült Államok polgára, egyenlő jogokban részesül, tekintet nélkül arra, melyik templomban imádja Istenét." — A sawanahi zsidó hitközségnek ezeket írta Washington: „A hatalmas Isten hosszú idővel ezelőtt kivette a zsidókat az egyiptomi rabszolgaságból. Adja meg továbbra is minden jóval népét a zsidók Istene, a zsidó nép pedig részesítse a világ minden lakosát azokban a mennyei és erkölcsi javakban, melyeket Isten áldása neki jutott!"

— Kibuktak a kitértek az Ügyvédi Kamara választásán. A Budapesti Ügyvédi Kamara választásának egyik érdekes pikantériája, hogy a jelöltek közül az összes kitértek kibuktak. Már a legutóbbi választáson meg-

indult a harc a hitehagyottak ellen s ezek okulva, az idén sietve elhelyezkedtek olyan tisztségekben, melyek nem esnek a kar általános választása alá. Akik azonban véletlenül nem tudtak elhelyezkedni és valamely tisztségre pályáztak, azok most buktak el. Másik pikantéria, hogy az u. n. keresztény listákba is beírtak zsidó jelölteket, ami legjobban igazolja, hogy az ügyvédi karba a felekezetieskedés nem talál utat. Nem egészen szerencsés ötlet volt, hogy mindkét listán felvettek, kifejezetten ebben a minőségben, egy-egy cionistát. Az egyébként rokonszenves és ügyvédi minőségükben is tekintélyt élvező jelöltek éppen cionista jellegük hangoztatásának köszönhetik, hogy kimaradtak. Az egyik bukott jelölt nyíltan hangoztatja, hogy bukását annak köszönheti, hogy *kitért*. Miután azonban visszatérni nem akar, inkább *elhagyta pártját, melynek elnöke volt* s amely most éppen nagy erkölcsi győzelmet is aratott a választáson.

— A lengyel zsidóság kétségbeesett helyzete. Az amerikai Egyesült Államokban fennálló zsidó segítőszervezetek megrendítő proklamációt adtak ki az elmúlt napokban a *lengyel zsidók* válságos helyzetéről. A felhívás többek közt ezeket mondja: „A *hárommillió lengyel zsidóság helyzete katasztrofális*. Rosszabb, mint a világháború legszomorubb éveiben. Több mint egymillió lengyel zsidó van teljesen munkanélkül és éhezik a szó szoros értelmében. A kormány *kiszorította a zsidókat az összes állami és városi hivatalokból, az egyetemekről és hasznát hajtó foglalkozásokból*. A zsidó kereskedőket az adók ölik meg. Százával mennek tönkre naponta a zsidó iparosok és kiskereskedők. A prostitúció iszonyatos módon terjed a zsidók által lakott városokban. Minden más felekezetet a kormány adókedvezményben részesít, a zsidóság azonban megállás nélkül sodródik a teljes anyagi és erkölcsi tönkremenés felé...”

— Fehér Artur csehszlovákiai turnéja. Fehér Artur meghívást kapott egy csehszlovákiai turnéra, melyet már meg is kezdett és a múlt héten Ungvároft, Munkácson, Beregszászon, Huszton és Nagyszőlődsön tartott egy-egy előadó estét olyan nagy sikerrel, hogy ezeken a helyeken még egy-egy estély megrendezésére kérték fel a művészt. Az utódállamok közönsége nyolc év előtt hallotta Fehér Arturt, kinek művészi egyénisége ez idő alatt teljesen kiforrott és minden egyes számmal és minden egyes produkciójával olyan lelkesedést váltott ki a teljes számban megjelent közönség előtt, amínővel csak kevés művész dicsekedhetett. A közönség valósággal iltá azokat a veretes sorokat, melyek Szabolcsi Lajos *Jiszgadaljából*, *Testoér-éből*, *Matnzi rabbi-jából*, *Tolcsvai diák-jából* áradtak ki és amelyek annyi elismerést szereztek ugy a szerzőnek, mint a kitűnő előadónak. Szabolcsi Lajos művein kívül a többi költők is, Kiss Arnold, Molnár Jenő is nagy sikert arattak egy-egy versükkel Fehér Artur Szabolcsi Lajos verseit kitűnő német fordításokban belső Csehszlovákiában is diadalra akarja juttatni és már tárgyalásokat folytat egy prágai előadó-estély létrehozásában is. Ugyancsak a közeljövőben mutatják be Szabolcsi Lajos *Jiszgadal* című hangos filmjének német verzióját Fehér Arturral a főszerepben — Csehszlovákiában.

— **Stux Hugó** halálával a magyar bankári világot sulyos csapás érte, mely hétfői temetésén impozáns módon nyilvánult meg. Az elhunyt jó zsidó szívét tanusítja, hogy végrendeletében 2000 pengőt a Chevra Kadisának, 1500 pengőt pedig a hitközség szegényeinek juttatott.

— Ötmillió schilling a bécsi hitközség költségvetése. A bécsi zsidó hitközség most fejezte be költségvetési tárgyalásait. 1902. évre ötmillió schilling a hitközség költségvetése; azonban ebben a zsidó temetők kiadásai és bevételei is benne vannak, minthogy Bécsben a chevra kadisa a hitközség egyik osztálya. A bécsi hitközség nyomorakciójában harmincötezer ebédet osztottak ki (Pesten kétszázezret) és négyezeröttszáz élelmiszercsomagot. A hitközség elöljárósága tiltakozni akart az ugynevezett főiskolai diáktörvény ellen, amely a zsidóságot nemzetiségi alapon kezeli, azonban a cionista tagok ezt megakadályozták. Elhatározták azt is, hogy a bécsi főrabbiállást, mely dr. Chajesz halála óta üresen áll, betöltik, egyelőre azonban az elöljáróság kijelentette, hogy nincs alkalmas jelöltje.

— A spanyol kormány újabb kísérle-
tet tesz a zsidók szimpátiájának megnye-
résére. Több alkalommal beszámoltunk
már róla, hogy a spanyol kormány min-
dent elkövet, hogy a spanyol köztársaság
részére a zsidók szimpátiáját megnyerje.
Legújabb lépése az, hogy Ignáció Bauer
tanárt kinevezte a spanyol Marokkó leg-
főbb zsidó oktatási felügyelőjének.
Bauernek hivatása lesz, hogy a spanyol-
marokkói zsidó elemi iskolákat állami
segélyben részesítse és a marokkói zsidó
lakosságot megnyerje a spanyol nemzeti
gondolatnak.

— **Benjamin Cardoso.** Az amerikai jogtudományak legnagyobb élő alakját, *Benjamin Cardosot*, Hoover, az amerikai Egyesült Államok elnöke kinevezte a legfőbb amerikai törvényszék bírójává. Cardoso a világnak *egyik legnagyobb élő jogásza*. 1870-ben született New Yorkban és 1917 óta New York állam legfőbb törvényszékének elnöke. Ő foglalta rendszerbe az amerikai törvénykezés alapelveit és az amerikai modern büntetőjog terén elévülhetetlen érdemei vannak.

— A Hírvédelmi Szövetség Hadviseltek Osztálya (Rákóczi-ut 17, I. em.) közli tagjaival, hogy március 6-án, vasárnap d. u. 5 órai kezdettel a Royal-szálló (Erzsébet-körut 45—47) fehértermében táncdal-egyesületek által rendez. Uzsónajegy személyenként borravalókkal együtt 2 P. Jegyek szombat és vasárnap kivételével d. u. 4—5 óra között a titkárságnál kaphatók. Asztalok jegyelvétellel rezerválhatóak. A zsidó hadviseltek kataszterének összeállítására megkezdődött. Minthogy azonban okmányokkal igazolt adatok kerülhetnek, a Hadviseltek Osztálya felkéri tagjait, hogy a kiküldendő meghívókon jelzett időben az igazoló bizottság előtt adataikat igazoló okmányaikkal megjelenni sziveskedjenek. Akadályoztatás esetén bármely kedden este 7 óra után igazolhatják adataikat a bizottság előtt.

NAPTÁR

Vasárnap febr. 28., I. adár 21., hétfő 22.,
kedd 23., szerda 24., csüt. 25., péntek 26.,
szombat 27. — Heti szidra: Vájákhél (M. II.
35—38. f. 20. v.) — Háftoro: Ben sevá so-
nim (Kir. II. 12. f. 1—17. v.) — Sábbász
sekolim. — Ujhold kihirdetése = Mevor-
chim háchódes. — Szombat bejöv.: 5 ó. 25
p. — Kimenetele: 6 ó. 15 p.

Használt és új bútorok,
ajánlat készletmennyiségben matraccok, recamierek, székfonok,
szaloncarniturák mely-
lyen leszállított áron **Fülep Józsefné, Garay-u. 43**

— Számos női bajnál a természetes „**Ferenc József**” keserűviz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatású **Ferenc József** vizet különösen a szülészeti osztályon a legjobb sikerrel alkalmazzák. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Az **OMIKE** hírel. Az **OMIKE** Magyar Zsidóság Hitvédelmi Szövetsége kedden, március 1-én este 7/7 órakor a Goldmark-teremben (VII., Wesselényi-utca 7. II.) előadást tart „Ankét a természettudományok útjairól Istenhez” címen. Előadók: dr. **Hevesi Simon** vezető-főrabbi és dr. **Kárpáti Oszkár** sebészorvos. — A Magyar Zsidóság Hitvédelmi Szövetsége pénteken, 26-án este 7/7 órakor a Pesti Izr. Hitközség székházában (VII., Sip-u 12. II.) Szentírásmagyarázati előadást tart. Előadó: dr. **Hevesi Ferenc** rabbi, az énekrészeket **Kahana Adolf** kántor látja el. — A Magyar Zsidóság Hitvédelmi Szövetségének Orvostudományi Szakosztálya szerdán, március 2-án este 7 órakor a Pesti Izr. Hitközség székházában (VII., Sip-utca 12. II. 19.) dr. **Török Lajos** egyetemi tanár elnöklése mellett, szakosztályi ülést tart, amelyen dr. **Bartók Imre** egyetemi tanársegéd „Régi magyar zsidó orvosok” címen tart előadást.

— **Kovács Herman** gyásza. Hosszas szenvedés után elhunyt Miskolcon özv. **Raab Ignácné** szül. **Dományi Róza**, ki míg testi ereje engedte, istápolója volt a szegényeknek. Egy nemes zsidó szív szünt meg dobogni és egy jámbor hithű zsidó asszony tért meg Istenéhez. Fiai **Kovács Herman**, a VII. templomkörzet népszerű és köztisztelt álló elnöke, a pesti zsidó hitközség h. pénzügyi előjárója, kamarai tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének alelnöke, **Kovács Ignác** kereskedő Budapesten és leánya, **Irma** férjével, **Strausz Miklós** kékfestő gyáros, miskolci törvényhatósági bizottsági taggal mély fájdalommal gyászolják. A mélyen sujtott család iránt általános nagy részvét nyilatkozott meg.

— Az **OMIKE** Leánykör 1932 február hó 28-án d. u. 6 órai kezdettel a Goldmark-teremben (VII., Wesselényi-u. 7.) műsoros táncestélyt rendez. Közreműködnek: **Ascher Oszkár** előadóművész, **Donáth Ede** karnagy vezetésével az **OMIKE** Leánykör és **OMIKE** Dalkör vegyes kórusa, **Schiller Ella** hangverseny-énekesnő és a Leánykör műkedvelő gárdája. Dízelnökök: budai **Goldberger Gyuláné**, dr. **Frisch Armin** kultúratanácsos. Védnökök: **Szekeres Mór** és dr. **Weinberger Hermanné**. Az előadást rendezi: **Schiller Elvira** vezető tanárnő. Belépőjegy ára P 1.20. Tancéjjel 12 óráig. Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

— A VII. ker. Izr. Nőegylet folyó hó 27-én, szombaton este 10 órakor — népkonyhája és a szegény nyomorban sanyalódó emberek javára — a Hungária-szálló összes termeiben bált rendez. A folyó hó 14-én megtartott ismerkedési estély fényes eredménye kezességet nyújt arra, hogy az idei bál is, méltó lesz a VII. ker. Nőegylet hagyományaihoz. Az előjelek és a széleskörű érdeklődés mutatják, hogy a legnagyobb siker jegyében fog megtartatni. A hálélnökség-soraiba sikerült még megnyerni **Elek Artúrné**, **Fleischmann Manóné**, **Hersch Samuné** és **Reich Aladárné** urnőket, kiknek fáradhatatlan munkássága előmozdítja a bál sikerét.

— A VIII—IX. ker. Izr. Nőegylet és ifjúsági leánycsoportja 1932 március 1-én, d. u. 6 órakor tartja rendes havi választmányi ülését IX. ker., Páva-utca 39. szám alatti helyiségében.

— **Zsidó mesefüzet**. A „Kis Slajmi története” címmel **Eckstein Mór**, a kiváló zsidó pedagógus megkapóan szép mesefüzetet írt. Ajánljuk minden jó zsidó szülő figyelmébe.

— Téves közlés. Lapunk mult heti számában közöltük **Rosenberg Hermann** vezérigazgató elhunytáról szóló jelentést. Megállapítjuk, hogy az elhunyt már nem tartozott felekezetiünkhöz és elnézést kérünk mindazoktól, akiknek vallási kegyeletét mult heti közlésünk megbántotta.

— A **Ferenc József** Országos Rabbiképző Intézet templomában a péntek esti istentisztelet 5 órakor kezdődik. Szónokot: **Wax Aladár** hallgató. Az elmúlt héten **Náthán Nándor** hallgató beszélt.

— **Glücksthal Samuné** gyásza. Fájdalmas gyász érte dr. **Glücksthal Samunak**, a pesti izr. hitközség elnökhelyettesének feleségét, dr. **Glücksthal Samunét**. Édesanyja, **Seifensieder Mór**né született **Breitner Kunigunda** 88 esztendősen korábban Budapesten meghalt. A jótékonyágáért széles körökben nagyra becsült úri asszony halála kiterjedt előkelő rokonságot borított gyászba. Temetése február 24-én délben volt a rákoskeresztúri új izr. temetőben, ahol **Eppler Izidor** temetői rabbi megkapó beszédben búcsúztatta. A temetésen megjelent a hitközség előjárósága képviselőiben **Stern Samu** hitközségi elnök és **Eppler Sándor** főtitkár is.

× Minden héten száz zsidónak ad ebédet **Breitbart**. Március 1-én kezd meg vendégszeretlését a budapesti Royal Orfeumban **Breitbart Simon**, a nagyszerű zsidó atléta és erőművész, akit a világ legerősebb emberének állapítottak meg. **Breitbart** nemcsak a Royal Orfeum szenzációja lesz, hanem a főváros zsidóságának különös oka is van, hogy őt szeretettel üdvözlje. Ugy mint apja, néhai felejtethetetlen **Breitbart Henrik**, fia is csupa szív és csupa érzelem zsidó ember és édesapjától nemcsak testi erejét, hanem nagyszerű jótékonyágát is örökölte. Ezúton jelentjük be, hogy **Breitbart Simon** Budapesten tartózkodása alatt minden héten száz zsidónak fog ingyen ebédet adni. Az Egyenlőség jövő számában közöljük az ingyen ebédakció részleteit.

— A golyva és **Basedow**-betegség operáció nélküli gyógymodjának felfedezője Budapesten. Már többször megemlékeztünk arról, hogy **Gábor Nándor** dr. budapesti főorvos olyan nagyjelentőségű orvosi gyógymodot fedezett fel, amellyel az eddig gyógyíthatatlan golyva- és **Basedow**-betegségeket operáció nélkül aránylag rövid idő alatt teljesen biztos eredménnyel gyógyítja. Legutóbb Bécsben rendelt golyvás és **basedowos** betegeknek és a bécsi működése páratlan sikerrel járt. Nemcsak a bécsi, de az alsó- és felsőausztriai városok betegei is az osztrák fővárosba sereglettek **Gábor** főorvoshoz és mindannyian teljesen kigyógyultak betegsükből. Tekintettel arra, hogy Ausztriában igen sok golyvás beteg van, a szociálhigiéne minisztérium engedélyt adott a budapesti orvosnak arra, hogy hetenként az egyik bécsi szanatóriumban rendelkezzen. Most befejeződtek a bécsi rendelések és **Gábor** főorvos egyelőre csak budapesti rendelőjében fogad betegeket, Teréz-körút 38. sz. alatt.

— **Helyreigazítás**. A **Zsidó** leányotthon részére érkezett teljes konyhaberendezést és mozsarat néhai özv. **Steiner Józsefné** emlékére adományozták nővérei: dr. **Erdélyi Jakabné** és dr. **Czigler Arminné**.

Zsidó élet a vidéken

BIHARNAGYBAJOM.

A biharnagybajomi orth. izr. hitközség szép számban ünnepelte a már ösödök óta ott szokásban lévő sovevinszudo megtartását a bójt után. Az ünnep fényét emelte a **Briszk Ferenc** főrabbi által szépen felépített beszéd, amelyben nagyon szellemesen ismertette hűveivel a sovevim bójt fontosságát és nagy jelentőségét. Buzdító szavaira nyomban gyűjtés történt a szegények részére való faellátásra. Felszólaltak még **Citrom Márton**, **Lázár Adolf** és **Altmann Gábor**, az énekrészeket **Markovits József** kántor végezte. A bankett szép megrendezése a jesiva hallgatóinak érdeme.

DEBRECEN.

A zsidó reálgymnázium volt diákjainak szövetsége ünnepi keretek közt tartotta alakuló ülését. Dr. **Kardos Albert** nagyszerű megnyitója után megválasztották a szövetség elnökévé **Gonda Lászlót**, főtitkárává **Braun Lászlót**, tiszteletbeli elnökévé dr. **Kardos Albertet** és dr. **Vág Sándor** igazgatót. Ezután dr. **F. J. Ferenc** hitk. elnök remek beszéde következett, ki meleg szeretettel üdvözölte az új zsidó társadalmi szervezetet.

KISUJSZALLAS.

Az 1882 február 16-án alakult **kisujszallási Izr. Nőegylet** f. hó 21-én ünnepelte meg 50 éves jubileumát. A Nőegylet tulajdonát képező Kulturház tanácstermét a díszközgvülés közönsége szorongásig megtöltötte. Dr. **Tóth Lajosné** elnöknő ünnepi beszéde során megható szavakkal emlékezett meg az alapítókról, vázolta a mai nehéz gazdasági helyzetet és lelket megindító módon körvonaloza az igazi zsidónő és azok összessége: a zsidó nőegyletek kötelességeit. Többek között a karitatív tevékenységen felül a hitélet erősítését célzó munkáról szolt és ennek bizonyosságaképpen átadta a hitközség elnökének megőrzés és a templom feldiszipítésére felhasználás végett a nőegylet által ezen ünnepélyes alkalom emlékére a hitközségnek ajándékozott gyönyörű kivitelű és díszes tóra-függönyt és asztalterítőt. Este 120 terítékes halvacsorán látta vendégül a nőegylet a hitközség tagjait, amelyen **Schück Mór** karcagi főrabbi is megjelent feleségével együtt és szépen felépített beszédében méltatta a kisujszallási Izr. Nőegylet hasznos és eredményes munkálkodását.

A kisujszallási izr. hitközség f. hó 14-én, vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését, amelynek során elnökké dr. **Schück Gyula** orvost, alelnökké **Goldmann Lipót**ot, iskolaszéki elnökké dr. **Lorasz Tiber** ügyvédet, pénztárnokká **Glaser Dezsőt**, templomgondnokká **Ungár Miklós** és **Glaser Ignác**ot választották meg. A választmány tagjai: dr. **Tóth Lajos**, **Singer Mór**, **Frenkel Sándor**, **Strasser Sándor**, **Árvai Rezső**, **Klein Lajos**, **Halász Oszkár**, **Goldmann Lajos**, **Neumann Mihály**, **Kohn Károly**, **Schwartz Béla**, **Goldmann Mór**, **Klein Ignác**, **Fáber Péter**, **Gombos Lipót**, az iskolaszék tagjai pedig **Strasser Sándor**, **Glaser Lajos**, **Szigeti Vilmos**, **Singer István**, **Goldmann Lajos** és **Glaser Dezső** lettek. A f. hó 18-án megtartott alakuló közgyűlésen dr. **Schück Gyula** az ujonnan megválasztott vezetőség feladatául azt tűzte ki, hogy azon a nyomdokon kíván haladni, amelyet céltudatos munkával a lelépő vezetőség nagy elődje dr. **Tóth Lajos** ügyvéddel az élen megszabott. Hasonló szempontok megvalósítását hangsúlyozta az ujonnan megalakult iskolaszék megalakulásakor dr. **Huraszt Tiber** iskolaszéki elnök is.

Gábori Anna!

Levél újból ment
poste restante
a megadott postahivatalhoz

KUNMADARAS.

A Kunmadarasi Izr. Nőegylet 1932. évi rendes közgyűlése során az évi események és a különböző jótékonyági adatok ismertetése után az új tisztikart a következőkben választották meg. Elnök: Kämpfner Edéné, alelnök: dr. Scheiner Tiborné, pénztárnok: Neuländer Ferencné, ellenőr: Sohr Mórné, a választmány tagjai: Kálmán Károlyné, ifj. Klein Samuné, dr. Kulcsár Samuné, Rosenberg Gyuláné, Münz Sándorné, E. Klein Miklósné és Goldberger Vilmosné, egyesületi titkár: Kun Dezső.

PÁPA.

A pápai aut. orth. izr. hitközségnek újonnan választott képviselőtestülete február hó 7-én tartott tisztújító közgyűlést, amelyen az elnökség és előjáróság tagjaiul közfelkiáltással a következőket választották meg: Elnök: Krausz József H., első alelnök: dr. Kende Ádám kormányfőtanácsos, másodalelnök: Breuer Lipót, tanácsosok: ifj. Elsler Mór v. hitk. elnök, Weltner Manó és Fischer Gyula, pénztáros: Kaufmann Ignác, ellenőr: Günsberger Géza, gondnok: Goldberger Adolf, iskolaszéki elnök: dr. Weltner Sándor, talmudtóra előjárók: Rechnitzer Simon és Schreiber Bernát, templomatyák: Löwenstein Jakab, Biedermann Tóbiás és Frieber Miksa, a rituálügyi bizottság elnöke: dr. Pápai Lajos. Választottak ezenkívül tizenhárom előjárósági és számos különböző bizottsági tagot.

RAKOSPALOTA

A Tiferesz Bachurim jubileumi ünnepét Kind Benő elnök nyitotta meg, majd Duschinsky főrabbi gyönyörű beszédében méltatta a tórához való ragaszkodást. Az ezt követő 100 terítékes banketten felszólaltak Kind Benő elnök, Feith Gábor hitközségi elnök, dr. Mandel chevra-elnök, Lampel Ignác Talmud Tóra elnök, Reisz Gábor iskolaszéki elnök, dr. Duschinsky Ede és Reichenberg Ábrahám.

SZOLNOK.

A szolnoki hitközség vezetőségi tagjainak egyrésze: dr. Török Lajos alelnök, dr. Ungár Aladár pénzügyi előjáró, dr. Tolnai Ernő II. gondnok és dr. Vermes Andor ügyész tisztségeikről lemondtak. Csütörtökön este tartotta az izraelita hitközség részleges tisztújító közgyűlést, amelyen a lemondottak helyére a következőket választották meg. Alelnök lett dr. Mandel Sándor, pénzügyi előjáró Goldberger Mór, II. gondnok Gróf József, ügyész dr. Radnai Ferenc.

TOLCSVA.

Imponáló külsőséggel zajlott le Tolcsván az a kettős szijum-ünnep, amelyet a község rendezett abból az alkalomból, hogy a Tolcsva község közszeretethen álló főrabija Kornitzer Akiba a napokban fejezte be a balbatim síjurbában tanult szanhedrin, a jesiva síjurbában tanult peszachim traktatusait. Az ünnep kimagasló pontja az az élénk pilpul volt, amely folytatódott a főrabbi által előadott charifosz alatt, ami arra vall, hogy a betanult anyagot alaposan ismerik a jelenlevők. A szijumot szűdő követte, amelyen a főrabbi hatalmas beszédet mondott, amire Reich Áron, Breuer Ignác, Páhrer Sándor, Schwarc Farkas és Wrubel Miksa talpraesett felszólalásai következtek. Megemlítendő, hogy a főrabbi beszédének hatása alatt Propper Jenő borkereskedő és egy véletlenül jelen volt lodzi bornagykereskedő a jesiva javára jelentősebb összeget adományozott. A szijum Schwartz Wolff hatalmas énekkultúrával és tudással előadott szép dalaival lelkes hangulatban ért véget.

TIVOLI MOZGÓ. Tel.: Automata 230-49. VI., Nagymező-u. 8. Február 25-től, csütörtöktől: „Nebántsvirág.” Hervé szép melódiájú, bájos operettje hangosfilmen, 12 fejezetben. **Anny Ondra, Georg Alexander, Hans Junkermann.** — „Glória.” Hangos attrakció 10 fejezetben. **Brigitta Helm, Gustav Fröhlich.** Hangos hiradó. Előadások kezdete: köznapokon 4. 7, 10, vasárnap 2 órától. Az első előadás — vasárnap a 2 órai is — mérsékelt helyárakkal. Gyermek az első előadáson — tetszésszerűen helyre — 30 fillért fizetnek! Vasárnap délután 10 és 12 órai kezdettel hangos Miki és burleszkmatiné olcsó helyárakkal!

Családi értesítő

HYMEN

Feldmann Erzsikét Ujfehértóról eljegyezte Winkler Dezső Vásárosnaményból, (Minden külön értesítés helyett.)

BARMICVA

Stern Sándor abbáziai rabbi és neje szombat, e hó 27-én d. e. 10 órakor tartják meg Ernő fiuk barmicvoját az abbáziai zsidó templomban.

HALÁLOZÁS

Brüll Samuné szül. Fuchs Julia 69 éves korában f. hó 19-én Budapesten elhunyt. Jótékony, vallásos és istenfélő, csakis gyermekeinek és hozzátartozóinak élő uriasza szony távozott vele az élők sorából.

HITKÖZSÉGEK
HIVATALOS HIRDETMÉNYEI

A Kisteleki Kongr. Izr. Hitközség kántor-metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak mindazok a feddhetetlen életű, nőtlen, 30—35 év közötti magyar állampolgárok, akik a fenti képzettséggel rendelkeznek és a hitoktatói teendőket is el tudják látni. A kellően felszerelt, képzettséget igazoló pályázati kérvények 1932 március hó 31-ig nyújtandók be dr. Bernát József hitk. elnök urhoz. Fizetés megegyezés szerint. Utiköltség csak a meghívottaknak térítetik meg.

9786

Kisteleki Kongr. Izr. Hitközség.

A szerkesztésért felelős: Szabolcsi Lajos dr. — Felelős kiadó: Gáspár Márk igazgató — Előfizetési árak: Egész évre 24 pengő fél évre 12 pengő Jugoszláviában egy évre 400 dinár Romániában egy évre 800 lei Amerikában egy évre 7 dollár — Vezetéknévvel Románia részére: Pallas lapterjesztő, Cluj — Nyomtatott a Globus Nyomdai Műintézet R-T körforgógépein Budapest, VI. Aradi-utca 8. — Nyomdaigazgató: Havas M

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetésekre előre fizetendő

HÁZASSÁG

HUSZONHÁROM ÉVE köztvetni házasságokat **NAGY JENŐ** Rákóczi-ut. ötvenhet. b. Telefon (Családközi levelezés) 9830

BENŐSÜLNE 28 éves közép-magas, szépnevű, egészséges, vallásos életet folytató, középiskolai műveltséggel rendelkező korrekci kereskedő. Teljes című ajánlatokat „Voit Bocher” jellegre a kiadóba. 9794

NÉGYEZER PENGŐ hozománnyal férjhezadnam háziasan nevelt 28 éves hugomat. „Tiszteséges” jellegre a kiadóba. 5776

CSINOS, huszonhároméves, tisztviselő hugomat férjhez adnam biztosállás. Flatalemberekhez. „Házias” jellegre a kiadóba. 5783

BENŐSÜLNE 40 éves pék. Idősebb leány vagy fiatal özvegy irjon. „Nőtlen” jellegre a kiadóhivatalba. 5786

ORVOS vagyok, előkelő össze-költségekkel, komoly háziasulandóknak, diszkretnen, társadalmi formák betartásával megfelelő házastársat ajánlok. Utólagos tiszteltetű. „Orvosbácsi” felkiadóba. 5785

69 ÉV KÖRÜLI férjet keresek rokonom részére, lehetőleg nyugdíjast vagy állami tisztviselőt. Rokonom vidéki városban élő, egzisztenciával bíró özvegy, szép társadalmi állással, ki saját házában lakik. Ajánlatok: Német-utca 16., II. em. 18. 517

ÁLLÁST KERESŐK

FIATAL cipő-, divatárú segéd állást keres. Ungár József, Zalaegerszeg, Úrményi-u. 1. 5779

MAGYARUL, németül, franciául beszélő könyvelő-levelező, intelligens, pontos munkakerő, legjobb referenciákkal, állást keres. „Megbízható” jellegre kiadóhivatalba. 5777

BECSÜLETES, harmincas izraelita bádógos-szereidő, ház-mesteri állást keres. Auspitz László, Telcki-tér 6. III. 30. 5780

MINDENES szakácsnő ajánlkozok kisebb urházba, esetleg bejárónőnek is. Dob-utca 34. Isz. 13. Klein Rózsi. 5782

SZERÉNYIGÉNYŰ magyar-német középkorú urileány gyermekéhez ajánlkozok vidékre is. Rothmann, Almásy-tér 13. I. 8. 5781

SZERÉNYIGÉNYŰ vidéki fiatal lány elmenne kisebb háztartásba. Réhberger, Váro-utca 6., I. em. 11. 5787

URILEÁNY komoly, megbízható gyermekekhez társzkodónő vagy betegápolónő állást vállal, mindenhez ért, főzni tud. K. B., Szondy-utca 79., földszint 12. 570

IER. fűszerkereskedő segéd, detailban és engrosban jártas, állást keres. Cím: Schönfeld N., Kisdiófa-u. 10., II. 20. 520

ÁLLÁST NYERNEK

AZONNALI belépésre keresek ort. kóser háztartás vezetéséhez mindenest, ki a háztartás minden ágában jártas, főzést, süítést vállal. Bárány Simon, Bonyhád. 9793

TIZENNEGY—tizenöt éves, jó családból való fiút keresek textiltüzetembe tanulónak teljes ellátással. Frenkel Sándor, Kísújszállás. 606

ÁLLÁSNEKÜLI, 32—38 éves, nőtlen zsidó flatalembert keresek. „Igen szerény igényű dr.” jellegű dupla borítékban írt, rövid életrajzot és igényt tartalmazó levelet továbbít: Glück Gyula, Pápa, Liget-utca 14. 9790

JÓLFOZÓ, rendes, tiszta mindenest keresek 35 évesig, hosszú bizonyítvánnyal. Sternberg, Bálvány-u. 23. (Üzlet.) 9795

SZOBA-ELLÁTÁS

70 pengőért személyenként, csinosan butorozott udvari szoba, jó koztál, fürdőszobahaszználattal, telefonnal, villanyvilágítással, két flatalemberek kiadó. Nagymező-utca 37 I. 2. 5784

IZLETES kóser ebédkoszt jutányosan kapható. Rákóczi-ut 23. II. em. 27. 5775

FAMILIE mit deutscher Umgangssprache nimmt 2—3 Studenten in ganze Verpflegung. Dasselbst auch Sprachenunterricht: deutsch, französisch, englisch. Rotkel, Damjanich-utca 32. 5778

ADÁS - VÉTEL

FEHÉRBUTOROKI Kizárólag sajátkészítményű leány-szoba, előszoba, konyhaberendezések készen kaphatók Breszlauer. „Fregolia” gyártó Hunyadi-tér 7. (Vörösmarty-u. sarok.) Tel.: 160—80 9459

KÜLÖNFÉLE

EGY nagy nyomorban lévő családot két kisgyermekével ki akarnak lakoltatni. Kéri a jószívú emberek szives támogatását. Cím: Grünfeld Mórné (szül. Hellschauer Gizella), Budapest, VII., Garay-utca 5. sz. I. 11. 571

TÁRSAT KERESSEK a következő találmányaimnak külföldi szabadalmazása és finanszírozása céljából: 1. „Légi mentő-és leszállókészülék”, magy. szabad. bejelentés száma: 8194/1931. (Nem ejtőernyő!) 2. „Biztonsági légtömölő gummiabroncs”, magy. szabad. bejelentés száma: 5078/1931. (Ki nem lyukasztható és durchdefektmentes pneumatik.) 3. „Utast védő berendezés”, magy. szabad. bejelentés száma: 2303/1932. (Autóban utazók testi biztonságát szolgálja.) 4. „Kódelosztató és légköri nedvességet lecsapó eljárás”, magy. szabad. bejelentés száma: 2305/1932. (Gyakorlatilag kipróbált eljárás természetes eső előidézésére és a kód szétverésére.) 5. „Jelzőberendezés tengeraltjárókhoz”, magy. szabad. bejelentés száma: 2304/1932. (Elsüllyedt tengeraltjárókból hanggal, fénnel és rádióval lehet jelezni.) 6. „Mentőberendezés tengeraltjárókhoz”, magy. szabad. bejelentés száma: 2302/1932. (Elsüllyedt tengeraltjárókból bármikor a víz felzárkára lehet jutni.) 7. „Kaloriféres cserepályahűtő”, magy. szabad. bejelentés száma: 2306/1932. (Bármely kályhából eltávozó füst teljes kihasználása hő-tároló csövekkel.) Fenti találmányok rajzait és leírásait érdeklődők felkutatásánál megtekinthetik és szakvélemény ké-rése céljából pár napra kölcsön kaphatják. Feltaláló cí-mén: SEBESTYÉN IMRE. BALASSAGYARMAT.